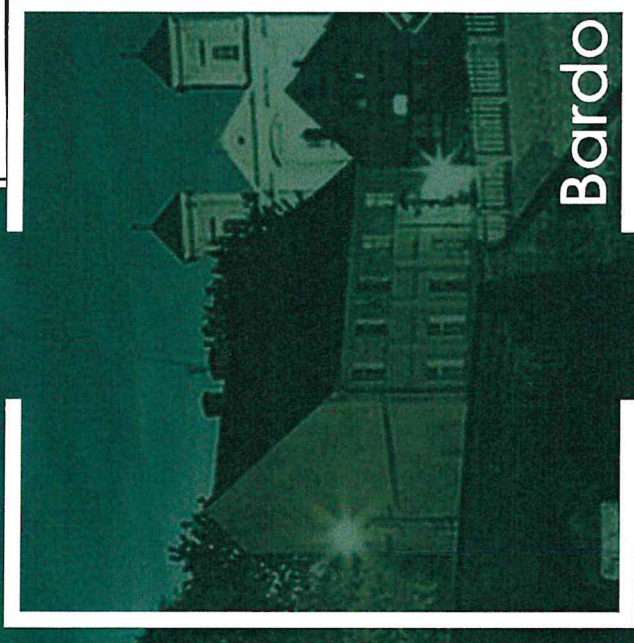

Bardo

plan marketingowy Na rowerze śladami pieknika

Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Glacensis
Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
realizowanego z Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 oraz budżetu państwa
za pośrednictwem Euroregionu Glacensis „Przekraczamy granice”
„Koncepcje rozwoju czesko-polskiej współpracy”

Przekraczamy granice
Polska-Czechy
2014-2020

Evropská unie / Unia Europejska
Evropský fond pro Regionální Rozvoj
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

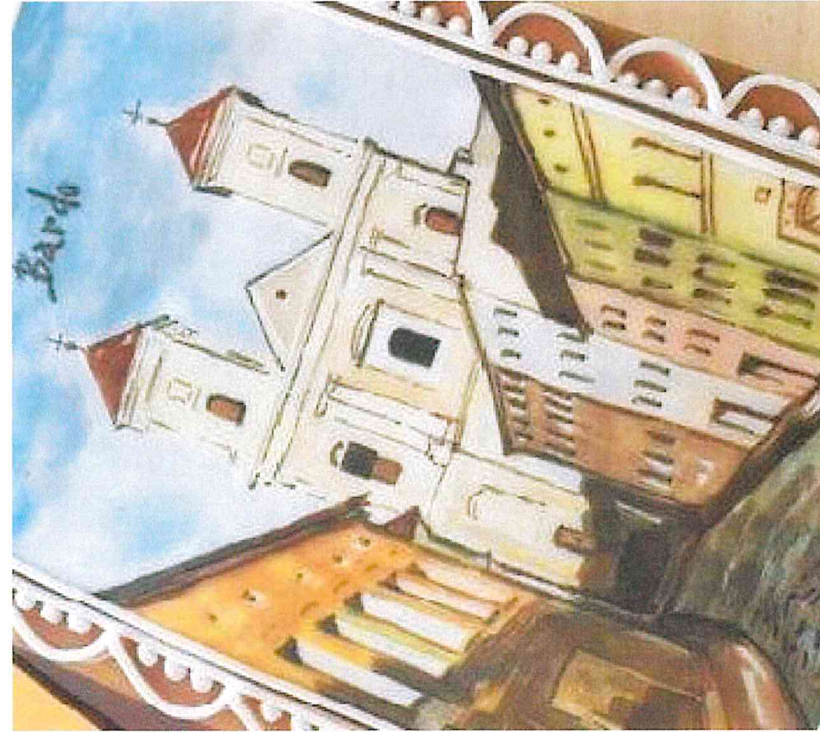
spis treści

Plan marketingowy – definicja

- I. Wprowadzenie
- II. Stan obecny
 1. Informacje ogólne
 2. Atrakcje i potencjał turystyczny - analiza
 - 2.1 Bardo – cel pielgrzymkowy
 - 2.2 Bardo – turystyka wędrowną
 - 2.3 Bardo – turystyka rowerowa
 - 2.4 Bardo – turystyka wodna
 - 2.5 Bardo – turystyka kulturowa
 - 2.6 Bardo – kalendarz imprez
 - 3 Reaktywacja tradycji produkcji pierników
 - 3.1 Reaktywacja tradycji
 - 3.2 Tradycyjne pierniki jako produkt turystyczny
 - 4 Analiza produktu
 - 4.1 Trendy rynkowe
 - 4.2 Adresaci produktu
 - 4.3 Słabe i mocne strony
 - 4.4 Analiza konkurencji
 - 5 Wnioski
- III. Centrum informacyjno-warsztatowe
- IV. Identyfikacja wizualna
- V. Strategia
 1. Cele
 2. Harmonogram i finanse
 3. Kontrola wdrażania

Bibliografia

Plan marketingowy - definicja

Główną ideę marketingu stanowi połączenie potencjału firmy z potrzebami klientów w taki sposób, aby osiągnąć cele obu stron. Z kolei planowanie marketingowe stanowi ważny element budowania sukcesu firmy. Polega ono na użyciu zasobów firmy do osiągnięcia jej celów marketingowych, w celu stworzenia przewagi konkurencyjnej.

Planowanie marketingowe to proces sformalizowany. Obejmuje badanie i analizę sytuacji bieżącej (w tym rynków i klientów), opracowanie celów, strategii i planów marketingowych, a także wdrażanie, ocenę i kontrolę działań zmierzających do osiągnięcia celów. Wynikiem procesu planowania marketingowego jest dokument określany planem marketingowym: „każdy plan marketingowy powinien wyjaśniać zamierzone strategie marketingowe, przedstawiać działania jakie pracownicy będą podejmowali, aby osiągnąć cele, ukazywać mechanizmy pomiaru postępów oraz umożliwiać wprowadzanie korekt, jeżeli wyniki okażą się niezgodne z oczekiwaniami” (Burk Wood 2007: 15-16).

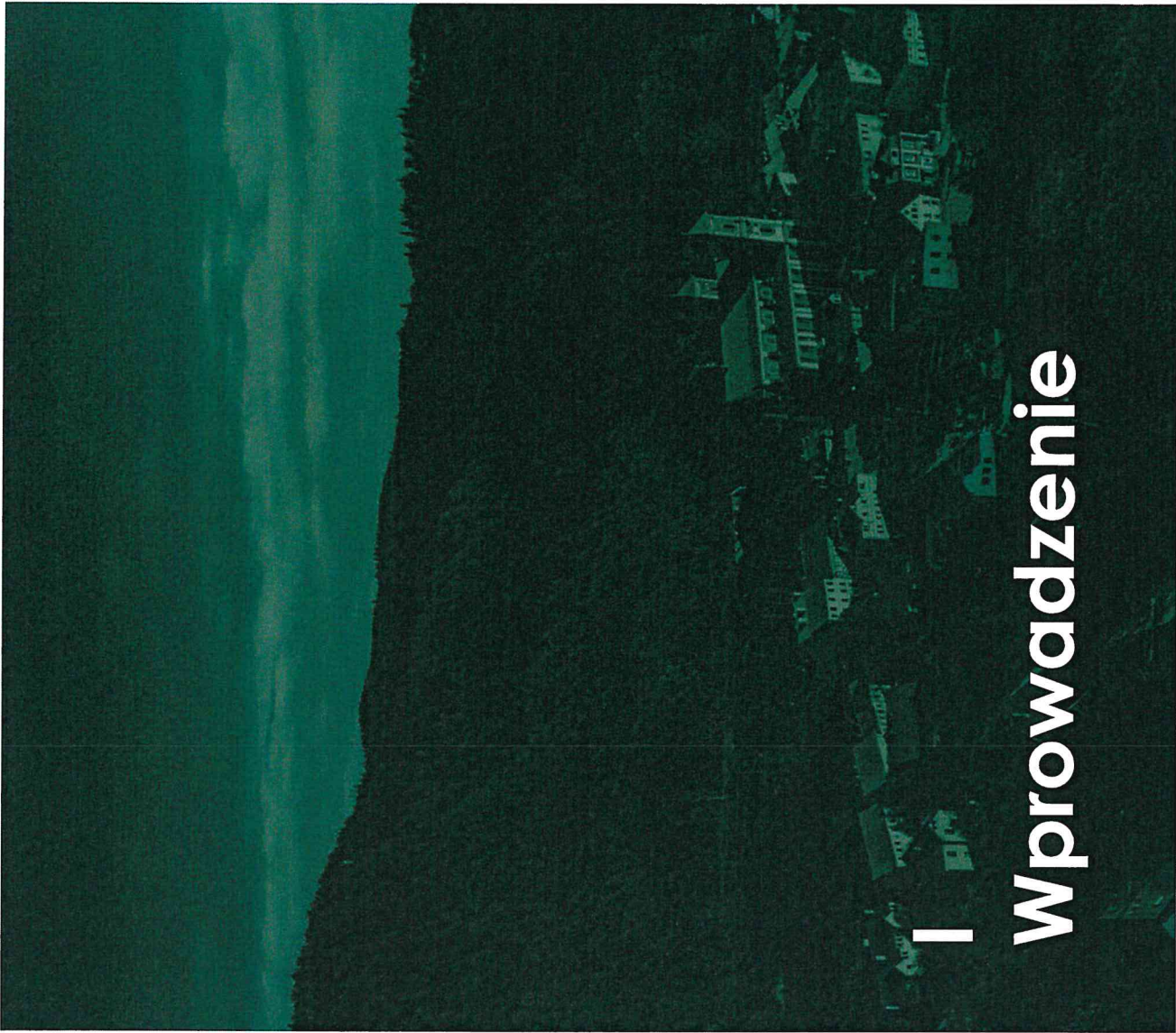
Wartą uwagi definicję planu marketingowego sformułowali McDonald i Wilson (2012: 15) „Strategiczny plan marketingowy powinien być jasnym i prostym zestawieniem głównych trendów rynkowych, najważniejszych docelowych segmentów rynku i ich wymagań w zakresie dostarczonej wartości oraz zamierzonych sposobów nadania ofercie firmy większej wartości niż proponowana przez konkurentów. Musi on jednoznacznie wskazywać priorytety w zakresie celów i strategii marketingu oraz przedstawić konsekwencje finansowe działań”.

Plan marketingowy pozwala odpowiedzieć kierującemu działalnością gospodarczą na pytanie jak znaleźć i wykorzystać szanse występujące na rynku. Nie mając gotowego planu poruszałby się on po omacku. Firmy wykorzystują więc plany marketingowe, aby osiągnąć swoje cele. To one wskazują im drogę do sukcesu, niezależnie od tego jak jest on definiowany, np. przez zysk, dotację itp.*.

W tym konkretnym przypadku plan marketingowy sporządzany jest przez jednostkę samorządu terytorialnego. Gmina Bardo nie prowadzi działalności gospodarczej, jednak kreuje i posiada konkretne produkty turystyczne oraz potencjał do stałego rozszerzania swojej oferty turystyczno-kulturalnej.

Mając świadomość dotychczas zrealizowanych działań, w oparciu o potencjał przyrodniczy i kulturowy, atrakcyjność lokalizacji na pograniczu polsko-czeskim oraz dostrzegając kolejne obszary wymagające interwencji, Gmina Bardo podejmuje się przeprowadzenia analiz mających na celu wypracowanie kierunków rozwoju i konkretnych działań na rzecz poprawy dostępności swojej oferty turystycznej oraz odnowy dziedzictwa kulturowego, skutecznej promocji swoich produktów turystycznych, z uwzględnieniem konsekwencji tych działań w dokumentach finansowych gminy.

I Wprowadzenie

Plan marketingowy „Na rowerze śladami piernika” stawia sobie za cel wskazanie działań priorytetowych na rzecz wspierania wzrostu gospodarczego sprzyjającego powstawaniu nowych miejsc pracy w oparciu o potencjał przyrodniczy i kulturowy miejscowości położonej w obszarze pogranicza polsko-czeskiego.

Bardo na przestrzeni wieków rozwijało się jako miejscowość pielgrzymkowa, na szlaku komunikacyjnym łączącym Śląsk i Wrocław z ośrodkami Europejskimi, w tym Pragą i Wiedniem. Już od średniowiecza rozwijał się tu ruch pielgrzymkowy, którego celem była cudowna figurka Matki Bożej Bardzkiej, znajdująca się dziś w Bardzkiej Bazylice – sanktuarium archidiecezji wrocławskiej. Dziś taka forma aktywności określana jest mianem turystyki pielgrzymkowej.

Podobnie jak wówczas napływ pielgrzymów dawał zatrudnienie lokalnej ludności, która prowadziła gospody, zajazdy, świadczące usługi gastronomiczno-noclegowe, a także specjalizowała się w różnego rodzaju rzemiośle i handlu, tak i dziś wprowadzając kolejne produkty turystyczne, rozszerzając i konsolidując ofertę turystyczno-gospodarczą miasta i gminy, władze samorządowe chcą tworzyć podstawy do rozwoju gospodarczego, pobudzenia aktywności gospodarczej i powstawania nowych miejsc pracy.

W dobie wzrostu gospodarczego połączonego ze wzrostem potencjału nabywczego ludności, inwestycje w rozwój turystyki aktywnej, opartej o kompleksową ofertę turystyczno-rekreacyjno-kulturową miejscowości i zintegrowane produkty turystyczne, znajdują szczególne uzasadnienie.

W pierwszym etapie tworzenia planu analizy zostały poddane istniejące atrakcje oraz dotychczasowe działania gminy w zakresie turystyki.

Wnioski z przeprowadzonych analiz wskazują konieczność podjęcia działań poprawiających dostępność poszczególnych elementów oferty turystycznej, integrujących je ze sobą oraz pozwalających na wydłużenie sezonu turystycznego poza okres wiosenno-letni. Plan zakłada zdefiniowanie działań spajających rozproszone na terenie gminy atrakcje i tym samym określenie głównych kierunków rozwoju polityki turystycznej.

Domeną Barda obok historycznej oferty pielgrzymkowej – są zasoby przyrodnicze, tj. Góry Bardzkie, ze swoją florą, fauną, rezerwatami i walorami krajobrazowymi oraz będący unikatem geologicznym Przełom Bardzki na rzece Nysie Kłodzkiej. W oparciu o te bogactwa, a także dzięki konkretnym działaniom podejmowanym przez samorząd lokalny w ostatnim dziesięcioleciu na terenie gminy powstało szereg miejsc pracy powiązanych bezpośrednio i pośrednio z obsługą rosnącej liczby turystów korzystających ze szlaków turystycznych przebiegających przez Bardo: pieszych, rowerowych, szlaku kajakowego, szlaków kulturowych oraz wydarzeń organizowanych w ich otoczeniu.

Kolejnym obszarem zasługującym na wsparcie i promocję, jest „piernikowy” wątek historii Barda, wpisujący się w dziedzictwo kulturowe polsko-czeskiego pogranicza, zwłaszcza, że już teraz, za przyczyną szeregu inicjatyw oddolnych, dokonuje się reaktywacja wielowiekowych, niestety w ostatnich dziesięcioleciach zaniedbanych, tradycji wyrobu pierników. W czasach przedwojennych ściśle powiązanych z obsługą ruchu pielgrzymkowego.

Zatem „Na rowerze śladami piernika” to nie nowy maraton rowerowy połączony z poszukiwaniem pierników w otaczających górach, ale plan który przez uzupełnienie i zintegrowanie różnorodnych atrakcji Barda w spójną całość, nie tylko pokaże „co ma piernik do roweru”, ale także wskaże priorytety w celu wykreowania kolejnego „produktu” turystycznego.

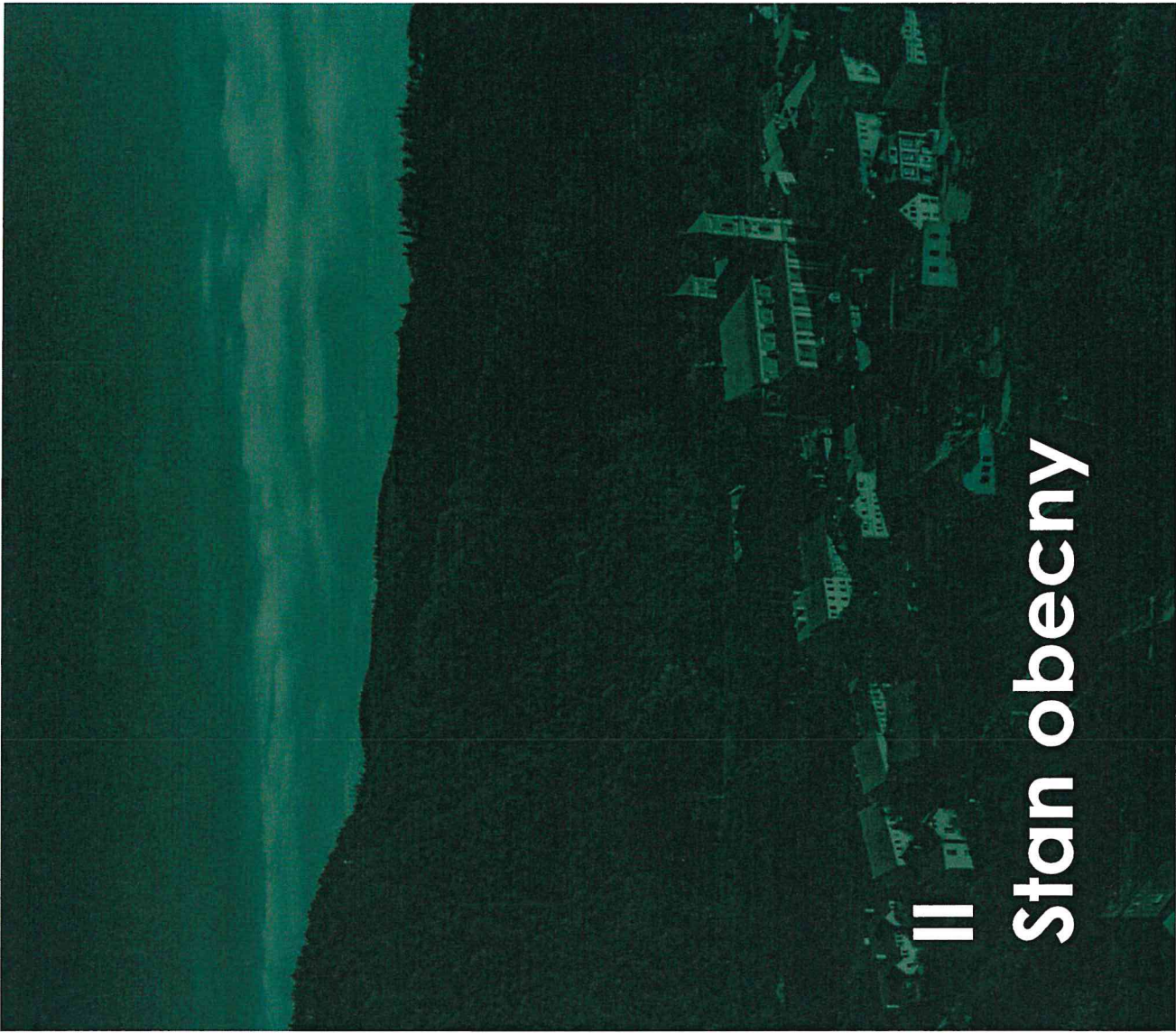
Głównym elementem planu jest utworzenie całorocznego ośrodka-centrum o funkcjach informacyjnych, warsztatowych, ekspozycyjnych, znajdującego się w ścisłym centrum miejscowości, w miejscu, gdzie w naturalny sposób zbiegają się szlaki turystyczne przechodzące przez Bardo. Skupi to obsługę wszystkich odwiedzających w jednym miejscu i uprości dostęp do informacji na temat wszystkich obiektów, wydarzeń i możliwości aktywności. Centrum pomoże również w koordynacji działań przygotowywanych przez poszczególne podmioty i umożliwi ich konsolidację przy organizacji większych wydarzeń.

Dodatkowo ośrodek będzie pełnił funkcje warsztatowe i wystawiennicze. Działalność tej części ośrodka będzie się skupiać wokół reaktywacji tradycji rzemieślniczych i produkcji pierników w Bardzie. Wielowiekowa tradycja piernikarska zarzucona po drugiej wojnie światowej to kolejny atut i potencjał Barda, który będzie wykorzystany jako motyw promocyjny miasta w celu przyciągnięcia kolejnych grup interesariuszy.

W oparciu o dokonaną analizę wykażemy w niniejszym planie marketingowym jak interwencja samorządu lokalnego, w zakresie promocji piernikowych tradycji miasta przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy.

An aerial photograph of a village at night, illuminated by streetlights and building lights. The village is situated in a valley, with a large, dark, forested hill rising behind it. The sky is dark, and the overall scene is dimly lit, with the lights from the village providing the primary illumination.

II Stan obecny

1. Informacje ogólne

Gmina Bardo położona jest w województwie dolnośląskim, w powiecie ząbkowickim. Geograficznie miasto zlokalizowane jest w Górach Bardzkich. Obszar miasta leży w obszarze Przełomu Bardzkiego, tj. przełomu rzeki Nysy Kłodzkiej, i przetęczy będącej głównym połączeniem komunikacyjnym Śląska z Kotliną Kłodzką. Od północnego wschodu graniczy z Przedgórzem Sudeckim a od południowego zachodu z Sudetami Środkowymi.

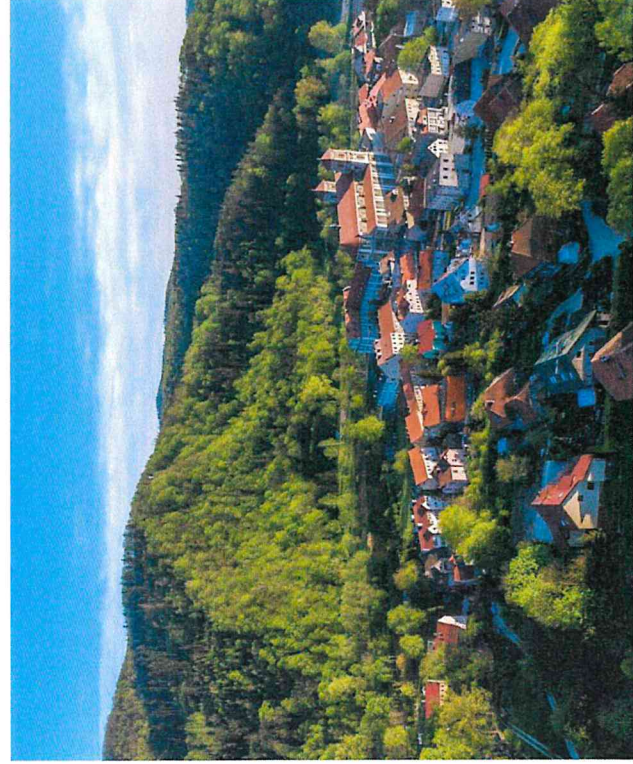
Liczba mieszkańców na stan z 2016 roku wynosi 5 675 osób. Gmina ma najmniejszą powierzchnię w powiecie ząbkowickim równą 73,41 km², z gęstością zaludnienia na poziomie 553,5 osób/km².

Dodatkowym atutem Barda jest dobre połączenie komunikacyjne. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 8 (Warszawa-Wrocław-Praga/Wiedeń). Bardo znajduje się w odległości około 70 km od Wrocławia w stronę Kłodzka, 12 km za Ząbkowicami Śląskimi i 12 km przed Kłodzkiem. Dzięki takiemu skomunikowaniu można bez problemów dotrzeć tu samochodem. Do miasta przyjechać można również autobusem z Wrocławia. Przez Bardo przebiega także linia kolejowa z Wrocławia do Kłodzka i dalej do Międzyzlesia i Pragi. Dwie stacje kolejowe i częste połączenia kolejowe do i z Wrocławia zapewniają dobrą i wygodną komunikację kolejową.

Miasto posiada szereg parkingów, które stanowią dobrą sieć punktów dostępu do atrakcji miasta.

2. Atrakcje i potencjał turystyczny - analiza

Bardo jest jedną z najstarszych miejscowości w regionie. Jego 900-letnia historia jest ściśle związana z położeniem na historycznym szlaku komunikacyjnym, będącym odnogą szlaku bursztynowego, i ulokowaniem tu figurki Matki Boskiej Bardzkiej, dzięki której od XII w. rozwijają się tu kult maryjny i tradycje pielgrzymkowe. Figurka datowana na początek XI w. jest najstarszą religijną rzeźbą w Polsce i najważniejszym zabytkiem w Bardzie.

To dzięki figurze Matki Boskiej miasta przez wieki było wzbogacane o kolejne obiekty i zabytki sakralne, nie tylko o wartości ponadregionalnej, ale także o niepodważalnej wartości historycznej. Dziś najbardziej okazałym i kojarzonym obiektem Barda jest barokowy kościół Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, w którego otłarzu głównym umieszczona jest Cudowna Figura Matki Bożej.

Poza pielgrzymami Bardo jest odwiedzane przez stale rosnącą liczbę turystów poszukujących aktywnego wypoczynku. Wszystko to dzięki bardzo malowniczym górskiemu położeniu i przyrodniczym walorom otoczenia. Wokół miasta rozwija się gęsta sieć szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych z atrakcyjnymi punktami widokowymi. Atrakcją są sploty pontonowe i kajakowe przebiegające unikatowym przełomem Nysy Kłodzkiej.

Bardo łączy zatem w sobie atuty ośrodka górskiej turystyki aktywnej z bogatą, historycznie ugruntowaną, tradycją pielgrzymkową.

Rangę i potencjał ośrodka turystyki aktywnej i kulturowej potwierdzają liczne szlaki turystyczne przebiegające przez Bardo i jego okolice:

- szlaki wędrowne, w tym: niebieski europejski szlak wędrowny E3 łączący brzegi Atlantyku z Morzem Czarnym;
- szlaki rowerowe, w tym międzynarodowe: Europejski Szlak Cysterski ER8 i EuroVelo R-9 oraz transgraniczne trasy MTB;
- szlak kajakowy Nysy Kłodzkiej i Przetomu Bardzkiego;
- szlaki kulturowe, w tym międzynarodowy szlak cysterski, szlak napoleoński, ponadregionalny barokowy szlak Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michała Willmanna oraz regionalne, dolnośląskie, jak: szlak sanktuariów i miejsc pielgrzymkowych, szlak Marianny Orańskiej.

Aktualna oferta miasta bazuje głównie na potencjale szlaków pielgrzymkowego, kajakowego i rowerowych. Szlaki kulturowe stanowią potencjał do zagospodarowania.

2.1 Bardo - cel pielgrzymkowy

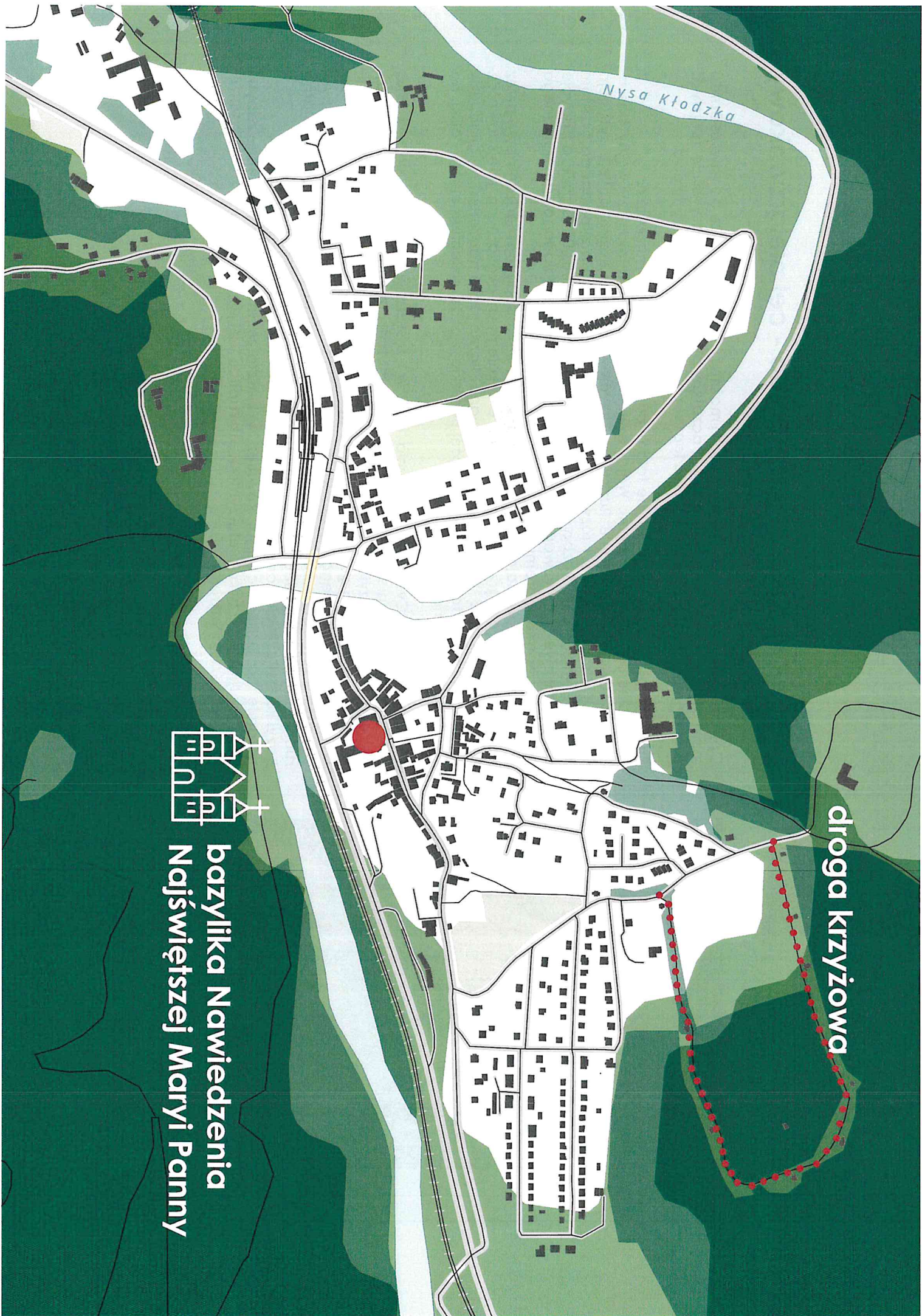

Opierając się na analizach historycznych można śmiało założyć, że od zawsze Bardo rozwijało się w oparciu o turystykę. Początkowo nie była to oczywiście turystyka w dzisiejszym rozumieniu tego słowa lecz ruch, „turystyka” pielgrzymkowa.

Ruch pielgrzymkowy pojawiał się falami pozostając w ścisłym związku z wydarzeniami historycznymi. Wojny - wojna trzydziestoletnia, czy wojny śląskie - powodowały zmniejszanie liczby pielgrzymów, a w okresach pokoju sytuacja wracała do normy. Szczyt rozwoju ruchu pielgrzymkowego przypadał na przełom XVII i XVIII wieku, kiedy liczba pielgrzymów dochodziła do 100 000 rocznie, a tradycje pielgrzymkowe kultywowane były cyklicznie, według ustalonego, powtarzanego rokrocznie harmonogramu, gdy w sezonie letnim od maja do września bardzo sanktuarium nawiedzane było przez zorganizowane pielgrzymki przybywające z kolejnych okolicznych miejscowości. Również w okresie powojennym notowano liczne zgromadzenia religijne, jak uroczystość koronacji figurki Matki Bożej Bardzkiej z okazji milenium chrztu Polski, na którą przybyło ponad 150 tys. osób.

Wzniesiona przez Cystersów świątynia (XVII w.) została w roku 2009 podniesiona do rangi bazyliki mniejszej, a od wielu lat pełni funkcję sanktuarium archidiecezji wrocławskiej. W bazylice znajdują się dalsze bezcenne obiekty zabytkowe: XVIII wieczne barokowe organy pełniące do dziś funkcje koncertowe, obrazy Michaela Willmanna, nazywanego śląskim Rembrandtem, zabytkowa ambona, będąca jednym z najstarszych zachowanych elementów wyposażenia kościoła, czy popularna ruchoma szopka bożonarodzeniowa, zlokalizowana w krypcie świątyni.

Bazylika jest częścią kompleksu klasztornego wzniesionego przez Cystersów z Kamieńca Ząbkowickiego. Również w klasztorze mieszczą się kolejne zabytki przyciągające nie tylko pielgrzymów, jak kaplica wotynna, z wotami z XVII i XVIII w. i Muzeum Sztuki Sakralnej.

Nysa Kłodzka

droga krzyżowa

bazylika Nawiedzenia
Najświętszej Maryi Panny

Poza figurką Matki Bożej celem pielgrzymów była także Góra Kalwaria (583 m n.p.m.) z kaplicą maryjną ufundowaną na pamiątkę kolejnych cudów i cudownym Źródłem Maryi. Do kaplicy górskiej, w której do dziś odbywają się nabożeństwa prowadziły dawniej trzy trasy drogi krzyżowej: polska, czeska i niemiecka.

Na przełomie XIX i XX wieku, po przejęciu dawnego klasztoru cystersów przez zakon redemptorystów, powstało kolejne założenie mające uatrakcyjnić pobyt pielgrzymów w Bardzie, czyli tak zwane „drożki różańcowe”. Na Górze Różańcowej (380 m n.p.m.), przeciwległej do Góry Kalwarii, zlokalizowany został kompleks piętnastu kaplic różańcowych. Kaplice, z których każda prezentuje inny styl architektoniczny połączone są zadrzewionymi alejami dostępnymi nawet dla rodzin z małymi dziećmi, stanowi ciekawe uzupełnienie programu pobytu.

Ruch pielgrzymkowy nasilony jest zwykle latem, choć nie można pomijać licznie uczęszczanych uroczystości związanych ze świętami religijnymi w ciągu całego roku. Zjawisko powiązane jest z terminami głównych uroczystości o charakterze religijnym. Odbywają się one w następujących terminach:

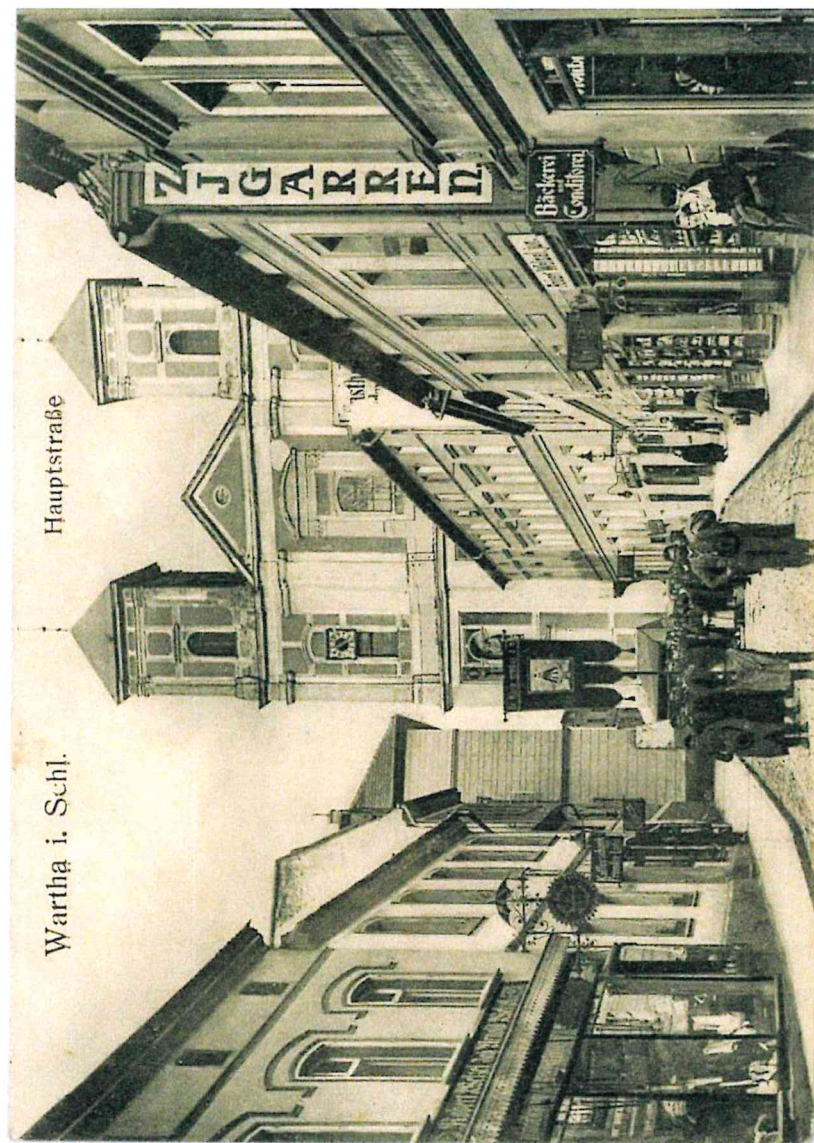
Odpust parafialny – I niedziela lipca

Pielgrzymka kobiet – 15 sierpnia

Pielgrzymka mężczyzn – I niedziela września

Do statych wydarzeń zaliczają się także, min.: pielgrzymka Ziemi Żąbkowickiej, pielgrzymka Róż Różańcowych, pielgrzymka leśników, epilog pieszej pielgrzymki świniackiej na Jasną Górę, czy pielgrzymki przybywające ze Śląska, nawet z ponad trzechsetletnią tradycją.

Pielgrzymki jako gąszcz turystyki, należy jednak postrzegać jako ruch sezonowy. Paradoksalnie dobra dostępność komunikacyjna doprowadziła do zmniejszonego zapotrzebowania na bazę noclegową związaną z obsługą ruchu pielgrzymkowego. Organizowane aktualnie pielgrzymki do Barda to wydarzenia w większości jednodniowe – obsługiwane przez transport autobusowy lub kolejowy, pielgrzymi na ogół wracają tego samego dnia, korzystając co powyżej z bazy gastronomicznej.

Tak więc ruch pielgrzymkowy nie przyczynia się już do rozwoju bazy noclegowej, jak miało to miejsce na przełomie XVII i XVIII w. gdy dla obsługi pielgrzymów w niewielkim przecięt Bardziej funkcjonowało kilkanaście zajazdów, do dziś po większości z nich zachowały się jedynie nazwy, min.: Pod Złotym Lwem, Pod Złotym Gryfem, Pod Czarnym Orłem, Pod Białym Barankiem, Pod Złotą Gwiazdą, itp. Większość obiektów dawno już utraciła funkcje hotelowe, a niektóre zostały po prostu wyburzone.

Niemniej jednak ruch pielgrzymkowy przynosił miastu rocznie ok. 30-40 tys. samych tylko pielgrzymów, którzy w przypadku grup zorganizowanych odnotowywani są w księgach parafialnych.

Niezależnie docenić należy rozwijaną przez funkcjonujące na terenie Barda zgromadzenia zakonne bazy rekolekcyjną, która oznacza dla miasta kilkudniowe i weekendowe pobyty grup zorganizowanych, których uczestnicy poznając atrakcyjność miasta mogą tu powrócić indywidualnie, z przyjaciółmi lub rodzinami. Pobytu rekolekcyjne są zwykle kompleksowo zorganizowane, z pełnym wyżywieniem i noclegami, jednak ich uczestnicy odwiedzają centrum miejscowości, najczęściej w celu nawiedzenia świątyni bądź w poszukiwaniu kawiarni.

Obiekty religijne za zgodą i przy współpracy z parafią są oparciem dla wielu projektów gminnych przyczyniających się do wzbogacenia oferty turystycznej i poprawy warunków obsługi ruchu turystycznego, również tego nie związanego z kultem religijnym.

Doceniając wartość historyczną i atrakcyjność turystyczną obiektów religijnych i historycznych na terenie miasta, gmina uczestniczyła w transgranicznym projekcie turystycznym, w wyniku którego wyznaczone, opisane i oznakowane zostały dwie Miejskie Trasy Turystyczne „Wzgórze Różańcowe” i „Kalwaria”, łącznie najciekawsze zabytki Barda.

Korzystając z funduszy unijnych, przy wsparciu władz samorządowych, bardzka parafia przeprowadziła remont XVIII-wiecznych zabytkowych organów mieszczących się w bazylice. Remont prospektu organowego i samego instrumentu pozwolił na rozszerzenie oferty kulturalnej Barda o wydarzenia koncertowe. Od czasu zakończenia rewitalizacji instrumentu w Bardzie dorocznie organizowany jest cykl koncertów „Bardzkiego lata organowego” oraz koncerty Dolnośląskiego Festiwalu Muzyki. Dorocznie odbywa się tu także jeden z koncertów Międzynarodowego Festiwalu Władysława Ciantara.

Organizowane koncerty przyciągnęły do Barda nowe grupy odwiedzających: artystów muzyków, melomanów, amatorów muzyki klasycznej, a dla grupy turystów aktywnych stanowią alternatywną ofertę wypełnienia programu wieczornego.

Promocji obiektów religijnych oraz tradycji ludowych, rzemieślniczych i kulinarnych, związanych z kultem religijnym służy organizowany corocznie przez Gminę Barda „Jarmark Wielkanocny” będący oprawą Niedzieli Palmowej, a przyciągający do miasta każdorazowo setki odwiedzających.

Także z wykorzystaniem funduszy unijnych Gmina uczestniczyła w realizacji ponadregionalnego projektu „Szlak Cysterski łączy Europę” dzięki któremu możliwe było wybudowanie dwóch parkingów poprawiających dostęp do obiektów pocysterskich (klasztór i bazylika). Obydwa parkingi wzmocniły sieć punktów dostępu do atrakcji turystycznych Barda.

- Przy wsparciu Gminy powstał projekt nowego urządzenia wystawy klasztornego Muzeum Sztuki Sakralnej, który czeka na możliwość pozyskania partnera i środków zewnętrznych na realizację, stanowiąc kolejny potencjał do wykorzystania.
- Do znacznej poprawy wizerunku miasta przyczyniłby się remont elewacji bazyliki i klasztoru, której bryła dominuje w architekturze miasta, jednak ze względu na inne prowadzone prace remontowe (remont zabytkowej ambony, restauracja ołtarza głównego) jest to projekt odłożony w czasie;
- Kompleksowego remontu oczekują stacje drogi krzyżowej i kaplic różańcowych. Rewitalizacja pięti drózek różańcowych wraz z kaplicami mogłaby stać się kolejną unikatową atrakcją o znaczeniu co najmniej regionalnym.

2.2 Bardo - turystyka wędrowną

Przez Góry Bardzkie, będące najbardziej wysuniętą na wschód częścią Sudetów Środkowych przebiega niebieski europejski Szlak Dalekobieżny E3 „Atlantyk-Morze Czarne”, biegnie Górami Bardzkimi w kierunku północnym do Srebrnej Góry, a w kierunku południowym przez Górę Kalwarię i Kłodzką Górę (765 m. n.p.m.), na Przetęcz Kłodzką. Unikatowe atrakcje na odcinku bardzkim to punkt widokowy „Obryw skalny” z charakterystycznym, górującym nad miastem białym krzyżem, zabytki Barda i rezerwaty cisów.

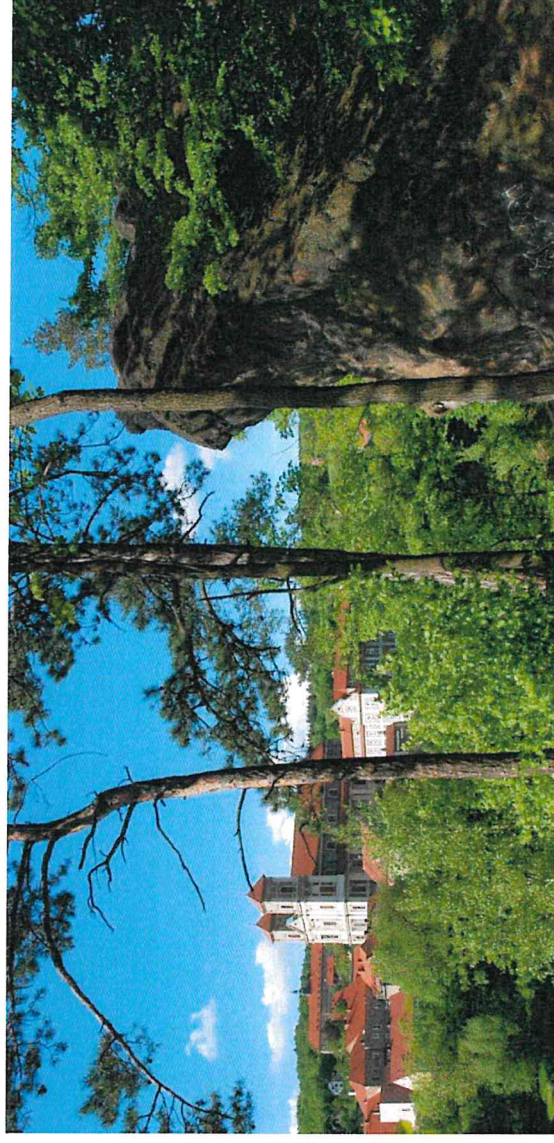
Wspomniany punkt widokowy pretendował do tytułu najpiękniejszego punktu widokowego w Polsce. Zapewne nieliczne miasta mogą cieszyć się takim miejscem, z którego niczym z lotu ptaka podziwiać można panoramę miasta w otoczeniu gór i w dodatku otoczonego meandrem mieniącej się w słońcu rzeki...

Rezerwaty Cisy oraz Cisowa Góra, są jednym z nielicznych, zachowanych w nienaruszonym stanie fragmentów pierwotnej Puszczy Sudeckiej i jednocześnie największym skupiskiem cisów na Dolnym Śląsku. Szlaki Gór Bardzkich wiodą przez szereg historycznych, tajemniczych i magicznych miejsc, leśne uroczyska, „alpejskie” łąki, punkty widokowe, miejsca kultu, dawne umocnienia fortyfikacyjne, pozostałości sztolni kopalnianych, a jednocześnie siedliska rzadkich gatunków roślin i zwierząt...*

Przez Bardo przebiegają także:

- zielony szlak turystyczny biegnący w kierunku południowo-wschodnim do Złotego Stoku;
- żółty, pielgrzymkowy szlak turystyczny biegnący z Barda do Ząbkowic Śląskich;

Dodatkową atrakcją są lokalne wędrowniki i spacerowe pozostałości punktów widokowych nad Bardem: Pięknego Widoku i Miejsca Hrabiego.

Wszystkie szlaki przebiegają przez centrum miasta w bezpośrednim sąsiedztwie bazyliki.

Z pewnością turystyka wędrowna, polegająca na pokonywaniu kolejnych odcinków szlaku z pełnym ekwipunkiem i korzystaniu z bazyn noclegowej po zakończeniu odcinka dziennego straciła w ostatnich dziesięcioleciach na znaczeniu i nie jest domeną takich miejsc jak Góry Bardzkie, jednak stanowi ciekawą i chętnie wykorzystywaną ofertę dla turystów weekendowych, zwłaszcza w takich kierunkach jak Kłodzko, skąd istnieje możliwość powrotu pociągiem, po zakończeniu odcinka dziennego.

Samo istnienie i ilość szlaków ma znaczenie promocyjne i wskazuje na atrakcyjność lokalizacji, ponadto inspirowanie do wytyczania kolejnych tras w ich przebiegu, takich jak rowerowe trasy MTB, czy singletrack oraz wykorzystania dla organizacji imprez rowerowych biegów i rajdów górskich tak jak to aktualnie ma miejsce.

2.3 Bardo - turystyka rowerowa

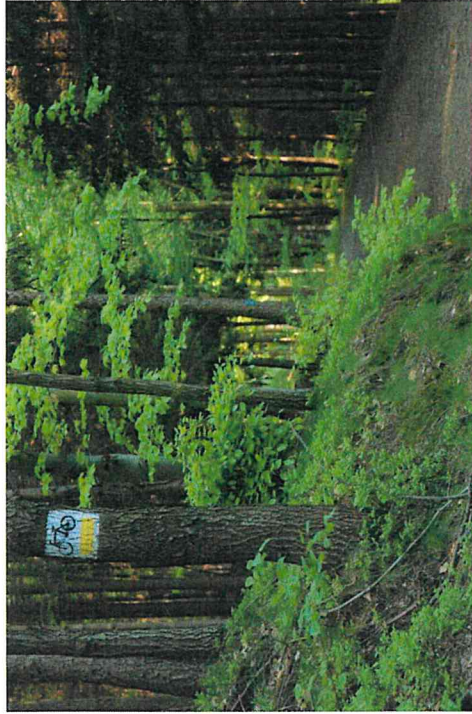
Oprócz wymienionych wcześniej międzynarodowych tras rowerowych przebiegających przez samo Bardo i w jego pobliżu, w ostatnich latach, wraz ze wzrostem zainteresowania trasami MTB, rozbudowano i oznakowano wokół miasta pętle tras rowerowych dla potrzeb kolarstwa górskiego.

Historycznie pierwsza była trasa „Cisy” utworzona jeszcze w 2000 roku. Trasa rozpoczyna się w centrum bardo i prowadzi lewym brzegiem Nysy w górę rzeki - w kierunku Opolnicy. Następnie oddala się od rzeki i przez wzniesienia Gór Bardzkich prowadzi do rezerwatu „Cisy”. Z rezerwatu powrót do Bardo odbywa się przez Górę Różańcową. Trasa „Cisy” jest trasą trudną o długości 16 km.

Druga trasa na lewym brzegu Nysy Kłodzkiej to trasa o nawie „Wilczym Wądrożem”. Szlak rozpoczyna się na ulicy Noworudzkiej i prowadzi wzdłuż Nysy Kłodzkiej w kierunku zachodnim (w górę rzeki) w stronę wsi Opolnica, a po jej minięciu w stronę Wojborza. Nie dochodząc do tej wsi trasa odchodzi od szosy i prowadzi dalej w lesie w kierunku wsi Wilcza. Ciekawostką jest to, że trasa biegnie wzdłuż potoku Wilcza stanowiącego najdawniejszą granicę między Śląskiem a ziemiami korony czeskiej.

Z przelęczy Wilczej trasa prowadzi do Mikołajowa a następnie przez Brzeźnicę trasa powraca do Bardo w rejonie Góry Różańcowej. Z przelęczy Wilczej można także dojechać do Srebrnej Góry żółtą trasą rowerową. Trasa rowerowa „Wilczym Wądrożem” jest trasą średnio trudną o długości 24 km.

Na prawym brzegu Nysy Kłodzkiej wytyczono dwie trasy rowerowe. Pierwsza z nich to trasa „Wokół Kalwarii”, prowadzi obok najciekawszych miejsc znajdujących się na zboczach Kalwarii. Są to przede wszystkim punkty widokowe, z których rozciągają się jedno z najbardziej atrakcyjnych panoram na Dolnym Śląsku. Pierwszy z punktów

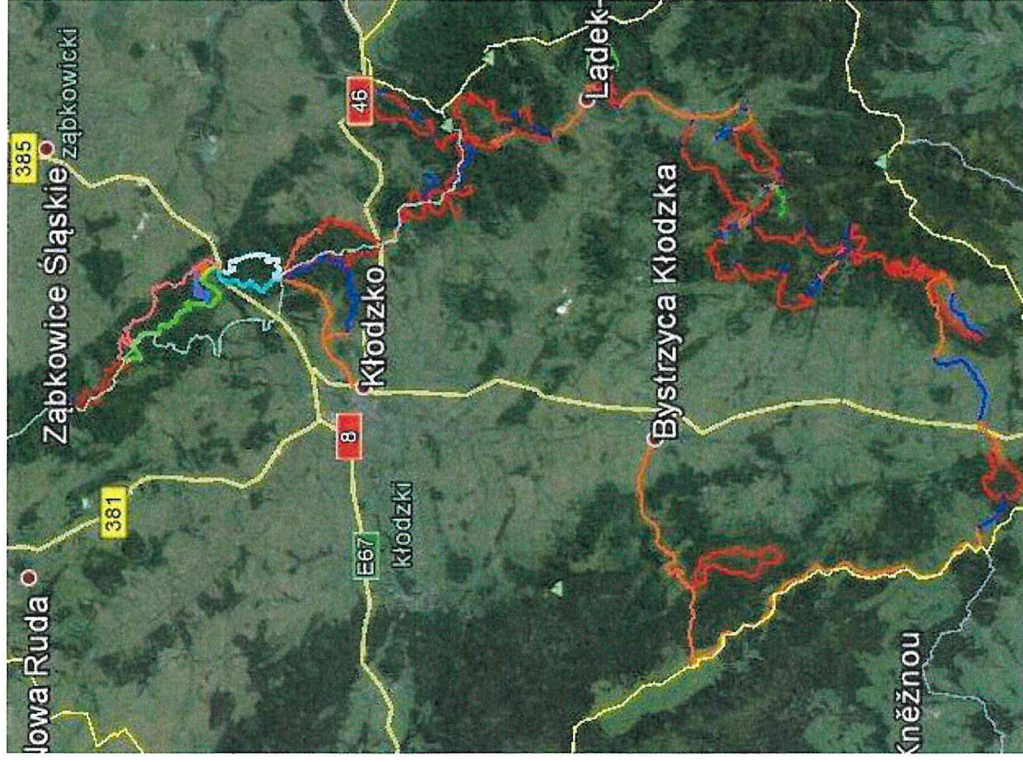
widokowych, nazywany już od czasów przedwojennych Pięknym Widokiem (Schoene Aussicht) odstania wspaniały kadr na centrum Barda i dalej na panoramę Gór Bardzkich. Powyżej trasa przebiega obok Źródłka Maryi, a następnie w kierunku Obrzywu Skalnego. Następnie trasa obiega kalwarię i powracają do Źródłka Maryi. Trasa „Wokół Kalwarii” jest trasą trudną o długości 14,0 km.

Drugą trasą na prawym brzegu Nysy jest trasa „Górami Bardzkimi i Złotymi”. Jest to pętla prowadząca przez przełęcz Łaszczową, Kłodzką i Chwałistawską, aż w kierunku Masywu Śnieżnika. Trasa ta jest sklasyfikowana jako bardzo trudna, długość wynosi 44 km.

Potencjał turystyczny sieci dobrze przygotowanych tras rowerowych należy postrzegać jako duży. Dłgie trasy o podwyższonym stopniu trudności pozwalają na założenie, że turyści z nich korzystający będą pozostawać w Bardzie dłużej niż jeden dzień. Wszystkie trasy rozpoczynają się w pobliżu Bazyliki i ulicy Noworudzkiej. Punkt startu tras jest obecnie jedynie miejscem wirtualnym – punktem na mapie.

- Zasadne jest fizyczne urządzenie punktu startu i mety lokalnych tras rowerowych, wyposażone w pełną informację, mapy itp., ławki, miejsce do parkowania rowerów; takie miejsce powinno dawać możliwość zorganizowania zbiórki wycieczki rowerowej, oraz znajdować się w pobliżu innych szlaków, czy atrakcji – dla wzmocnienia efektu promocyjnego.

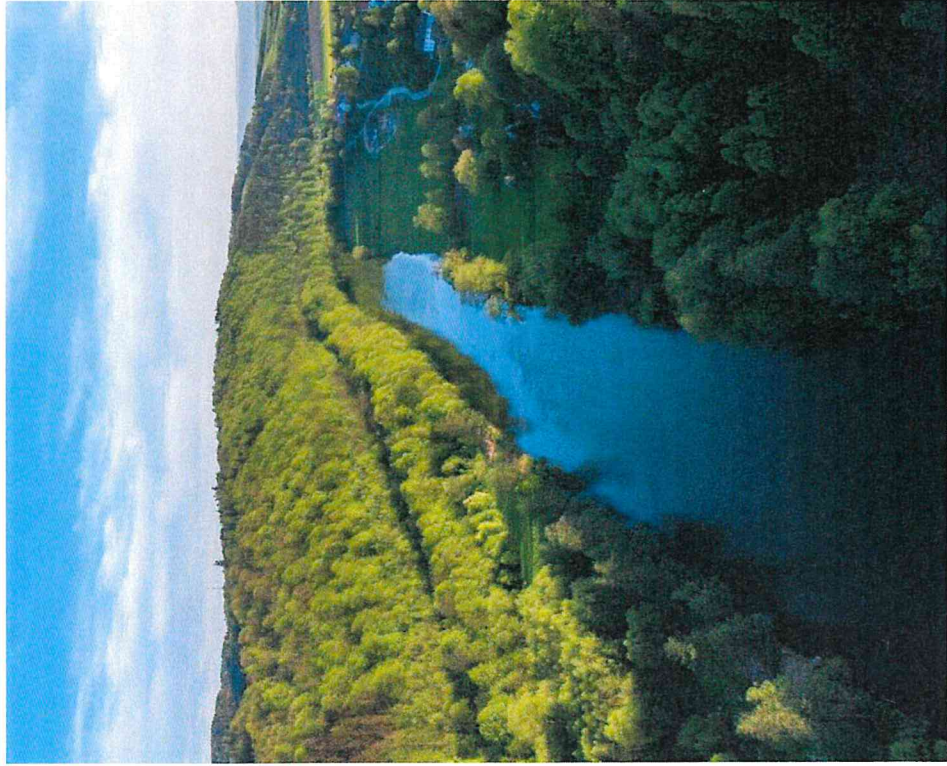
Od wielu lat na terenie pogranicza polsko-czeskiego organizowany jest maraton rowerowy Sudety MTB Challenge. Organizatorem wydarzenia jest komercyjny podmiot zewnętrzny, który docenił walory tutejszych szlaków górskich. Organizacja wydarzenia, liczny udział uczestników krajowych i zagranicznych były inspiracją do rozwijania i wspierania tego zakresu oferty turystycznej. Kolejnymi argumentami były rosnąca popularność rowerowych wędrówek, przejawiająca się także w aktywności lokalnej ludności – w Bardzie powstał Uczniowski Klub Sportowy Kusy, o profilu rowerowym, w którym z sukcesami trenują zarówno uczniowie jak i ich rodzice. UKS Kusy stał się głównym organizatorem Maratonu MTB „Jesień w Mieście Cudów”. W okolicy powstawały kolejne ośrodki rowerowe (Strefa MTB w Górach Sowich,

Kolejną planowaną atrakcją rowerową będzie rodzinna trasa rowerowa. Pętla zostanie poprowadzona od Barda w kierunku Potworowa, Brzeżnicy i Grochowej. Będzie to typowa trasa rodzinna, łatwa, nie forsująca, przebiegająca przez malownicze łąki i lasy w obrębie Gór Bardzkich. Trasa będzie liczyła ok. 20 km.

- Niewykorzystanym potencjałem pozostaje koncepcja utworzenia tras rowerowych wzdłuż dolin rzecznych Ziemi Kłodzkiej „Cztery Doliny”, jedna z odnóg trasy miałyby przebiegać przez Bardo, wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, jednocześnie jest to odcinek ujęty w regionalnej koncepcji sieci głównych tras rowerowych Dolnego Śląska, który połączyłby trasy rowerowe Ziemi Kłodzkiej ze szlakami Ziemi Ząbkowickiej, po drugiej stronie Gór Bardzkich.*
- Innym planowanym przedsięwzięciem inwestycyjnym jest budowa kładki pieszo-rowerowej nad rzeką Nysą Kłodzką w Opolnicy. Istnienie kładki znacznie skróciłoby dystans między rozwijającą się turystycznie Opolnicą a atrakcjami turystycznymi Barda. Dodatkowo nowe połączenie komunikacyjne umożliwiłoby wytyczenie kolejnych pętli tras dla wędrowców pieszych, czy rowerowych.

2.4 Bardo - turystyka wodna

Najbardziej znaczącą choć „najmłodszą” atrakcją Barda są dziś zorganizowane spływy pontonowe. Rozwój tego produktu turystycznego został zainicjowany przez działania władz lokalnych i rozwinięty w ciągu ostatnich 10 lat. Co więcej sfera turystyki wodnej jest wyróżnikiem Barda, na tle sąsiednich miejscowości górskich posiadających zbliżone walory turystyczne – a w ostatnich latach stał się także wyróżnikiem rozpoznawalnym na poziomie ponadregionalnym.

Najbardziej urokliwa część szlaku kajakowego Nysy Kłodzkiej obejmuje odcinek Przełomu Bardzkiego. Spływ rozpoczyna się w ławicy, na terenie gm. Kłodzko, a kończy w samym Bardzie nie całe 10 minut spacerkiem od centrum i głównych atrakcji miejscowości. Na tym odcinku rzeka wciną się szerokimi meandrami w masyw gór Bardzkich formując urwiska o wysokości nawet do 20 m, zaskakuje spływających wyjątkowo pięknymi widokami, świeżością i bliskością otaczającej przyrody, roślin i ptaków. Przełom Bardzki jest wyjątkową w skali kraju ciekawostką geologiczną, jest tak zwanym przełomem antecedenentnym, to znaczy starszym niż otaczające go góry. Oznacza to, że rzeka płynęła tu wcześniej niż utworzyły się otaczające ją góry. Góry wypiętrzając się stworzyły przełom, a nie, jak zazwyczaj, rzeka wcięła się kanionem w łańcuch górski.

Aktualnie dwa podmioty komercyjne prowadzą działalność polegającą na sezonowej (w okresie od kwietnia do października) organizacji spływów kajakowych i pontonowych na odcinku Ławica – Bardo (ok. 12 km/ 3 godz. spływu). Łączna ilość turystów korzystających z tej atrakcji to ponad 100 tys. w sezonie.

W okresie wiosennym, przy podwyższonym stanie wód istnieje możliwość przedłużenia spływu do trzech etapów dziennych. Pierwszy rozpoczyna się pod Bystrzycą Kłodzką, kończy w Kłodzku, drugi przebiega na odcinku Kłodzko i Bardo, a ostatni prowadzi z Barda do zbiornika Topola. Cały szlak liczy 52 kilometry.

Wrocławski Klub Kajakowy „Ptaś Uskok” dorocznie, w ramach majówki, od ponad 30 lat organizuje na tym odcinku Ogólnopolski Spływ Kajakowy „Nysa Kłodzka” w którym bierze udział ok. 100 uczestników. Klub organizuje także mniejsze spływy kajakowe na Nysie Kłodzkiej 2 - 3 razy w ciągu roku.

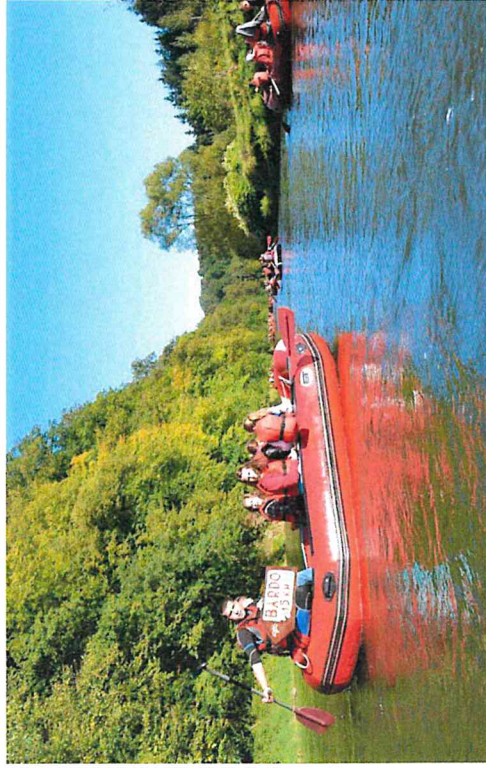
Rozwój turystyki wodnej w Bardzie stanowi modelowy przykład interwencji samorządu lokalnego i tworzenia warunków do wykorzystania naturalnego potencjału miejscowości, które na bazie współpracy – najpierw z organizacjami pozarządowymi a następnie z podmiotami gospodarczymi doprowadziły do powstania nowego produktu turystycznego, stworzonego przez sektor prywatny oraz utworzenia szeregu miejsc pracy związanych z obsługą tegoż produktu.

Rzeka jest wyróżnikiem Barda na tle pozostałych górskich miejscowości turystycznych takich jak Złoty Stok, Srebrna Góra, Bielawa czy Głuszyca, wyróżnia także Barde na tle innych miejscowości Kotliny Kłodzkiej, które podobnie jak Barde mają góry, szlaki turystyczne i rowery. Sama nazwa Przetomu BARDZKIEGO (wskazująca na Barde) i jego malowniczość dają miastu unikatową przewagę.

Rozpoznając ten potencjał samorząd lokalny w pierwszym etapie organizował udział wodniaków i kajakarzy w imprezach gminnych, pływanię tratwą, pokazy freestyle'u kajakowego, krótkie spływy z udziałem mieszkańców, mając na celu wyeksponowanie atrakcyjności turystyki wodnej. W kolejnym etapie Gmina zrealizowała projekt inwestycyjny polegający na poprawie dostępności szlaku wodnego przez budowę czterech bezpiecznych zejść do rzeki na terenie gminy. Wcześniej strome, często błotniste brzozy rzeki utrudniały bezpieczne wodowanie i lądowanie kajaków. We współpracy z sektorem pozarządowym zrealizowane zostały projekty oznakowania szlaku kajakowego i szereg działań promocyjnych.

Działania inwestycyjne i promocyjne, organizacja wydarzeń związanych z rzeką przyciągnęły do Barda podmiot gospodarczy, który stworzył komercyjny produkt turystyczny w postaci spływów pontonowych Przetomem Bardzkim. Na przestrzeni 10 lat, pojawiły się kolejne podmioty świadczące usługi organizowania spływów na mniejszą lub większą skalę. Podmioty budowały własne przystanki, własne bazy gastronomiczne, stworzyły miejsca pracy zarówno w zakresie bezpośredniej obsługi spływu, jak i w gastronomii, czy usługach rozszerzających ofertę, np. pole paintballowe, czy pokoje zagadek. Inny podmiot utworzył pole biwakowe nad rzeką obsługujące nie tylko turystów kajakowych, powstały nowe pensjonaty i miejsca noclegowe. Na ulicy Głównej w Bardzie powstały dwa lokale

gastronomiczne, a w mieście nowy Hotel, który w sezonie letnim oferuje pakiet pobytowy ze spływem pontonowym.

Przedsięwzięcia samorządu lokalnego wpisywały się w założenia Studium zagospodarowania turystycznego dolnośląskich odcinków szlaków wodnych, opracowanego przez samorząd województwa, które wskazywało Bardo jako miejsce obsługi turystyki wodnej;*

Jeżeli chodzi o infrastrukturę obsługującą trasę spływu w Bardzie to obecnie w sezonie spływowym funkcjonują tu się dwie przystanie rzeczne połączone z przestrzzeniami piknikowo-wypoczynkowymi i punktami gastronomicznymi. Pierwsze z tych miejsc znajduje się bezpośrednio za Mostem Kamiennym (w dół rzeki). Druga przystań znajduje się przy ulicy Grunwaldzkiej, w górę rzeki w patrząc od Mostu Kamiennego. Tam również znajduje się teren piknikowy oraz punkt gastronomiczny.

Niestety obie przystanie funkcjonują niejako obok miasta. Turysta wysiadający z pontonu czy kajaka, najczęściej lekko przemoczony, pozostaje na przystani, najczęściej na miejscu korzystając z oferty gastronomicznej, a następnie wsiada do pozostawionego uprzednio na sąsiadującym z przystanią parkingu samochodu i opuszcza miasto.

Przemieszczenie się do centrum Barda wymagałoby przejścia przez most, wejścia w ulicę Główną i pokonania trasy ok. 500 m, z wąskimi chodnikami i intensywnym ruchem samochodowym, w celu dojścia np. do bazyliki.

- Brakuje wygodnej promenady pieszej przy brzegu rzeki, która przyciągałaby uwagę i zapraszałaby kajakarzy do skorzystania z atrakcji miasta.
- Brakuje także wyraźnie zdefiniowanego celu spaceru do centrum. Po przejściu przez Kamienny Most oraz ulicę Główną można jedynie zajrzeć na chwilę do bazyliki, ewentualnie zwiedzić muzeum w klasztorze lub odwiedzić punkt informacji turystycznej. Mało widoczna na pierwszy rzut oka oferta nie do końca odzwierciedla potencjał miasta. Wyraźnie brakuje kawiarni i ciekawych punktów gastronomicznych.

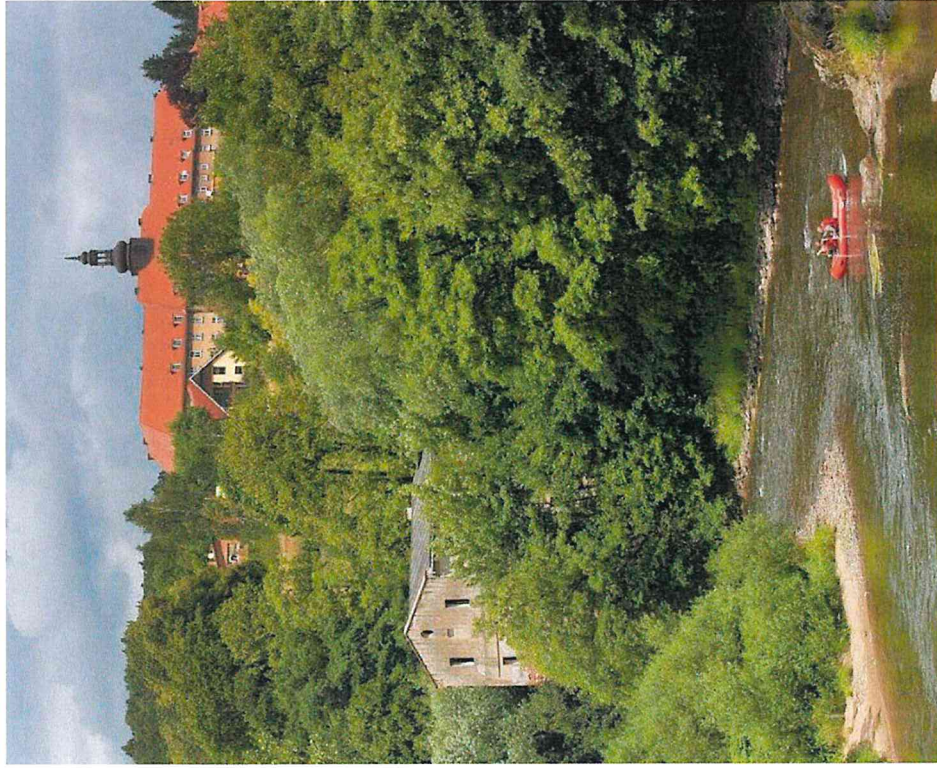
- Przyjazne rozwizania przestrzenne, zachęcające do odwiedzenia miasta i poprawa jakości usług towarzyszących punktom obsługi spływu przystąpiłyby się także podczas większych imprez kajakarskich.
- Ścieżka nad rzeką uatrakcyjniłaby spacer po mieście dla innych turystów przybywających do miasta np. w celach pielgrzymkowych w lecie.

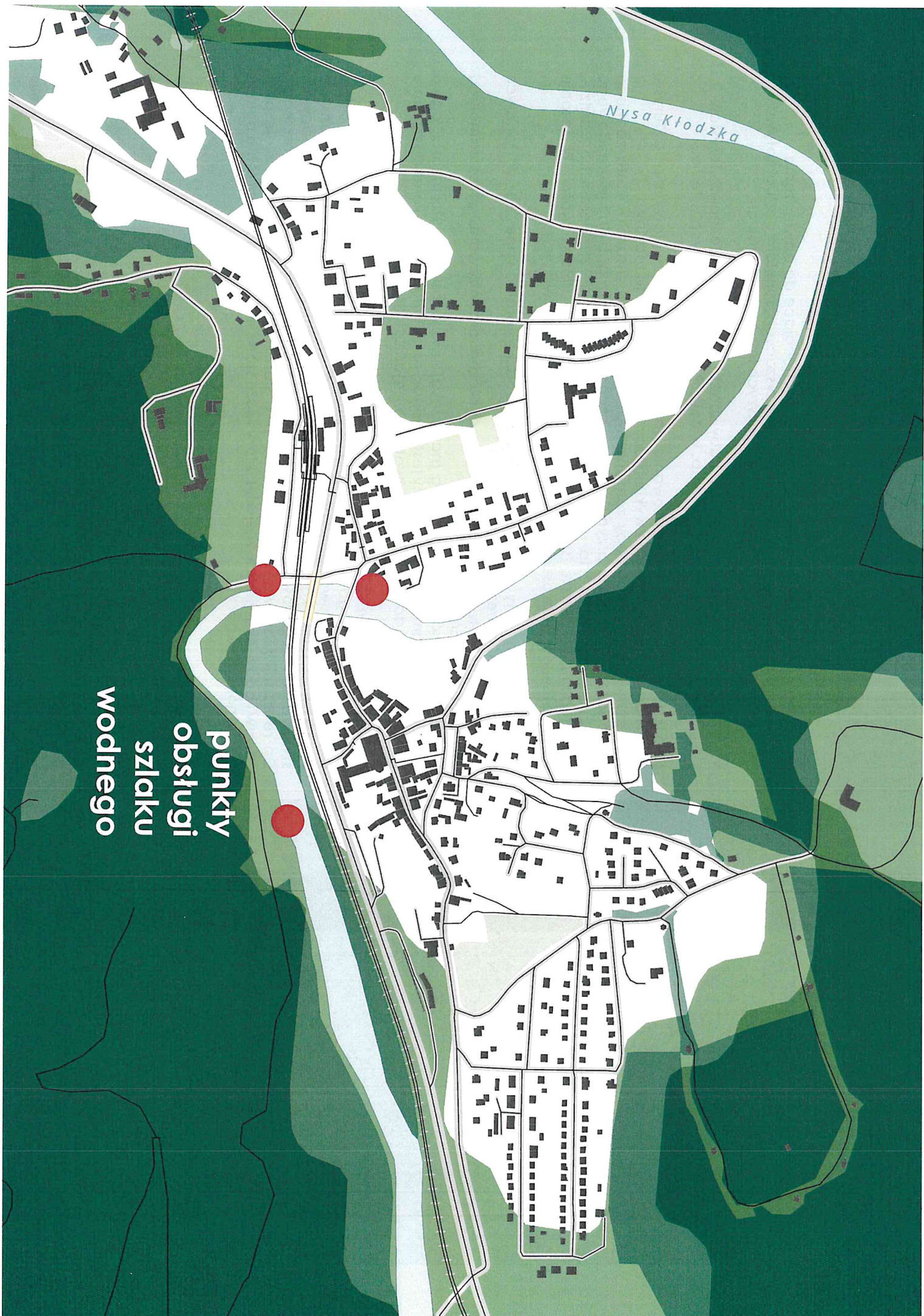
Oferta turystyki wodnej zdecydowanie stanowi potencjał rozwojowy miasta. Turyści korzystający ze spływów to zwykle grupy młodzieży, często rodziny z dziećmi, jak również grupy zorganizowane. Spływ jest atrakcją, która zachęca do spędzenia w Bardzie przynajmniej weekendu. Program pobytu weekendowego przy okazji spływu często uzupełniany jest wędrownką lub spacerem po Bardzie, ewentualnie wycieczką samochodem do sąsiednich miejscowości. W sezonie letnim istnieje możliwość udziału w koncertach organizowanych w Bazylice.

Zorganizowane spływy kajakowe Nysą Kłodzką promowane są w rocznych kalendarzach imprez PZKaj i PTTK. Dodatkowym potencjałem są imprezy cykliczne organizowane przez samorząd lokalny, powiązane z rzeką:

Noc Świętojańska w Parku za Nysą (nad rzeką) - słowiańskie święto miłości, ognia i wody. W program imprezy wpisany jest spektakl nocy świętojańskiej oraz puszczanie wianków. Obchodom Dni Barda towarzyszy organizowany spływ na Bełecz.

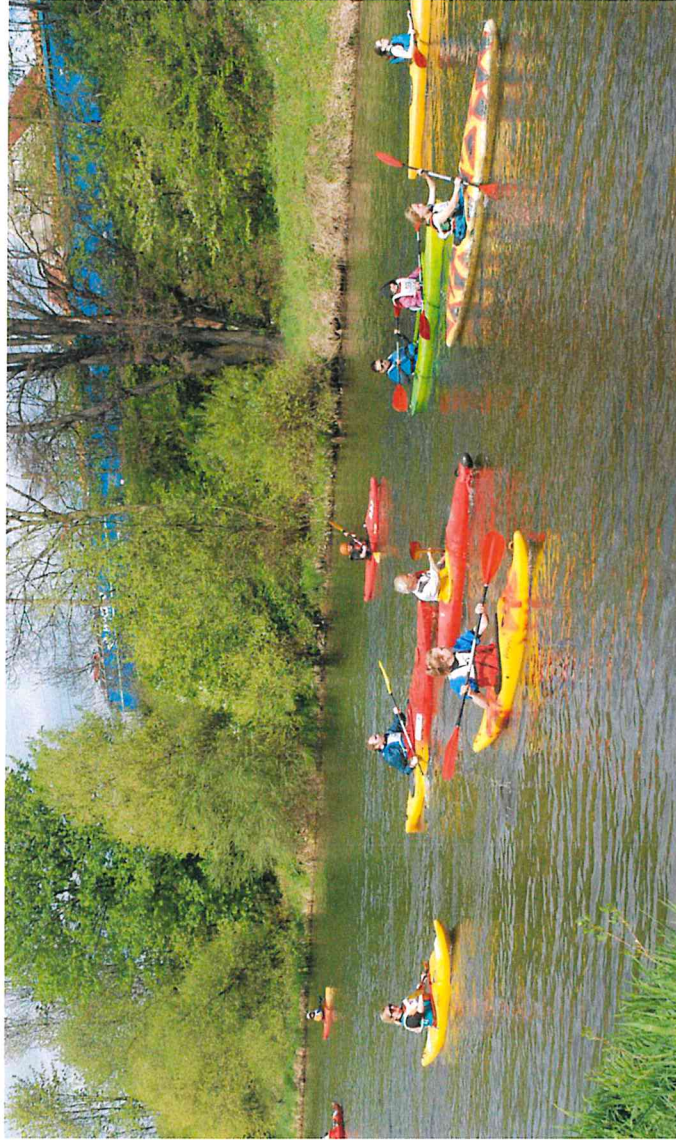
W ostatnim czasie Gmina zrealizowała w Opolnicy, miejscowości graniczącej z Bardem idąc w górę rzeki, projekt zagospodarowania brzegu rzeki dla celów rekreacyjnych. Powstała kolejna przystań poprawiająca bezpieczeństwo i dostępność szlaku kajakowego. W otoczeniu przystani powstanie tąka rekreacyjna, stwarzająca możliwość piknikowania, plażowania, opalania i innych form rekreacji. Do realizacji planowane są boiska do piłki siatkowej, w sąsiedztwie istnieje plac zabaw i budynek świetlicy wiejskiej, który może stanowić bazę do stworzenia punktu gastronomicznego.

Nysa Kłodzka

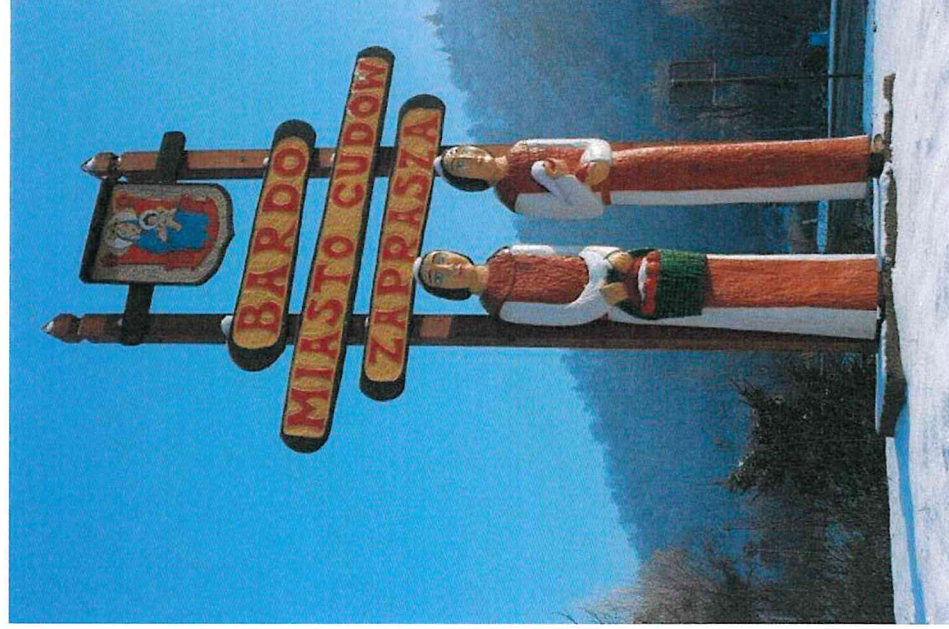
punkty
obsługi
szlaku
wodnego

Baza infrastrukturalna związana z turystyką wodną wymaga kolejnych działań:

- Konieczna jest aktualizacja i uzupełnienie oznakowania szlaku wodnego na całym jego odcinku;
- Szczególnie pożyteczną inwestycją byłoby urządzenie ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż Nysy Kłodzkiej na odcinku Barda, z punktami dostępu do rzeki i urządzeniem terenów nadrzecznych, w taki sposób, aby zachęcały przepływających turystów do odwiedzenia centrum miasta.

2.5 Bardo - turystyka kulturowa

Ze względu na lokalizację Barda, w przetęczy górskiej, w miejscu przeprawy przez rzekę, na głównym szlaku komunikacyjnym i handlowym, będącym odnogą szlaku bursztynowego, to właśnie wtedy przetaczały się kolejne dzieje historii tej części Europy... prawdopodobnie właśnie wtedy Dąbrówka jechała na swoje zaślubiny z Mieszkiem „wiozqc” ze sobą chrześcijaństwo dla Polski.

Tu, w obszarze pogranicza mieszały się ze sobą losy narodów polskiego, czeskiego i niemieckiego, czego odzwierciedleniem jest chociażby istnienie trzech szlaków drogi krzyżowej: polskiej, czeskiej i niemieckiej, wiodących do Górskiej Kaplicy. W obiektach klasztornych w czasie kampanii napoleońskiej stacjonował Hieronim Bonaparte, co wpisuje Bardo na międzynarodowy szlak napoleoński. Tędy F. Chopin jechał „do wód”, tu bywała Marianna Orańska.

Wreszcie już w czasach współczesnych bardzka szopka ruchoma stała się motywem przewodnim dla opowiadania Olgi Tokarczuk „Bardo. Szopka”. Olga Tokarczuk została nagrodzona tytułem „Honorowy Obywatel Miasta Bardo” a jej opowiadanie, choć stale przyczynia się do promocji miasta, wciąż jeszcze stanowi niewykorzystany potencjał do zagospodarowania.

Bardzka stacja kolejowa Bardo-Miasto posłużyła do nakręcenia scen do kultowego filmu „Marcowe Migdały”, dziś budynek dworca czeka na odpowiednie zagospodarowanie.

Mniej lub bardziej eksponowane w dziejach miasta wydarzenia historyczne sprawiły, że Bardo wpisuje się w:

- południowo-zachodnią pętlę Szlaku Cysterskiego w Polsce;
- Szlak Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna;
- międzynarodowy szlak napoleoński;
- regionalne szlaki turystyczne: Szlak Marianny Orańskiej, Szlak Sanktuariów i miejsc pielgrzymkowych;
- transgraniczny szlak Świętego Wojciecha;

Potencjał szlaków kulturowych jest słabo wykorzystywany w ofercie turystycznej Barda.

- Pomysłem do wykorzystania może być umieszczenie w przestrzeni miejskiej dyskretnych informacji, może w postaci tablic chodnikowych, może w postaci figur – na wzór wrocławskich krasnali, odnoszących się do ważnych wydarzeń historycznych i kulturalnych miasta – kamieni milowych, które miały wpływ na jego historię. W ten sposób ulotne i często nienamacalne dziedzictwo kulturowe zostałoby utrwalone w postaci konkretnych nośników informacji i mogło posłużyć do urządzenia spacerowych ścieżek tematycznych w obrębie miasta.

2.6 Bardo - kalendarz imprez

Ofertę Barda uzupełniają cykliczne wydarzenia organizowane w mieście:

Marzec / Kwiecień

Niedziela Palmowa i Jarmark Wielkanocny w Bardzie
– organizator Gmina Bardo

Uroczystościom Niedzieli Palmowej, w tym uroczystej, animowanej z palmami (przejazd na osiołku, animowane sceny biblijne) procesji towarzyszy wydarzenie promujące wielkanocne tradycje ludowe, oprócz konkursów na najpiękniejszą i najwyższą palmę wielkanocną, najpiękniejszą pisanek, najbardziej tradycyjny stół wielkanocny, odbywa się tu jarmark rękodzielniczy, na którym można zaopatrzyć się we wszystko co potrzebne na święta;

uczestnikami są mieszkańcy sołectw, koła KGW przygotowujące wystawy oraz odwiedzający głównie z okolicznych miejscowości i Wrocławia; jest to wydarzenie kilkugodzinne; jest powodem do przedłużenia pobytu w Bardzie jedynie dla niewielkiej grupy uczestników i osób zaangażowanych w organizację wydarzenia;

Kwiecień

MTB Grand Prix Bardo

- Organizator zewnętrzny przy udziale Gminy Bardo
- Zawody rowerowe MTB inaugurujące cykl zawodów o puchar MTB Sudety; impreza jednodniowa, przyciągająca ok. 300 uczestników;

Kwiecień – październik

Spytwa pontonowe Przełomem Bardzkim

- organizator komercyjny
- Spytwa odbywa się na odcinku ok. 12 km, rzeką Nysą Kłodzką, kończy się na przystani w Bardzie. Usługa jest dostępna w sezonie letnim, codziennie w wyznaczonych godzinach, jest biletowana i kompleksowo zorganizowana, dostępna dla wszystkich; spływ trwa ok. 3 – 4 godzin;
- Rocznie z tej usługi korzysta ok. 100 tys. osób.

Maj

Ogólnopolski Spływ Kajakowy Nysa Kłodzka

- organizator zewnętrzny
- Największa na Dolnym Śląsku impreza kajakowa wpisana do cyklu imprez Grand Prix PKaj; w programie spływu zawody kajakowe, zwiedzanie okolicznych atrakcji turystycznych; wieczory przy ognisku;
- Gromadzi od 80 nawet do 200 uczestników, którzy zatrzymują się w Bardzie na 3 – 4 dni, korzystają głównie z pola biwakowego i okolicznych pensjonatów;

Maj / czerwiec

Turystyczno-sportowy Rajd Motocyklowy Ziemi Ząbkowickiej

- organizator zewnętrzny
- Rajd motocyklowy odbywa się na okolicznych drogach i bezdrożach, Wydarzenie przyciąga ok. 300 uczestników i osób towarzyszących, którzy przygotowują własną bazę namiotową na terenie miasta i pozostają w Bardzie na cały weekend

Czerwiec

Dni Barda - Noc Świętojańska – Sptyw na BeleCzym
– organizator Gmina Barda

Przypadające w tym terminie Dni Barda obchodzone są tradycyjnie w świętojańskiej, plenerowe pokazy artystyczne w Parku za Nysą, ogniska świętojańskie, widowisko ognia i wody, puszczanie wianków, białe stroje świętojańskie i zabawa do późnych godzin nocnych.

Jedną z głównych atrakcji towarzyszących jest Sptyw na BeleCzym; W terminie Dni Barda organizowany jest dwudniowy kajakowy Sptyw Świętojański – organizator zewnętrzny, uczestnicy korzystają z pola biwakowego; Większość uczestników Dni Barda to mieszkańcy miasta i jego okolic, jest to jeden z najbardziej obleganych terminów w okolicznych hotelach i pensjonatach;

Czerwiec – wrzesień

Bardzkie Lato Organowe

- organizator Gmina Barda

Cykl koncertów organowych w Bardzkiej Bazylice, odbywających się głównie w piątkowe popołudnia w okresie od czerwca do września.

W przypadku koncertów odbywających się głównie wieczorami wyraźnie brakuje w najbliższym otoczeniu Bazyliki klimatycznego miejsca, które po koncercie kusiłoby uczestników do przedłużenia pobytu w Bardzie (kolacja, lampka wina...);

Dolnośląski Festiwal Muzyki

- organizator zewnętrzny, przy zaangażowaniu Gminy Barda

Jest to cykl koncertów muzyki klasycznej odbywający się w różnych miejscowościach głównie na Ziemi Kłodzkiej, w niewielkiej odległości od Barda, co roku jeden z głównych koncertów Festiwalu odbywa się w Bardzie.

Koncerty przyciągają do Barda rosnącą grupę melomanów (aktualnie ok. 100 osób), którzy jednak zostają w mieście jedynie na czas koncertu;

Lipiec

Odpust Parafialny – organizator: Parafia

Odbywa się w pierwszy weekend lipca, program rozłożony jest na cały weekend od piątku do niedzieli; w tym czasie oprócz uroczystych nabożeństw w Bardzie odbywają się procesje;

W wydarzeniach biorą udział liczne pielgrzymki zorganizowane i uczestnicy indywidualni, łącznie do 2 – 3 tys. osób; część z nich, zwykle pielgrzymki zorganizowane korzystają z lokalnych domów rekolekcyjnych;

Sudetý MTB Challenge

- Organizator zewnętrzny

Międzynarodowy, wieloetapowy wyścig kolarski podczas którego rowerzyści pokonują szlaki turystyczne Sudetów; w imprezie uczestniczy co roku ok. 200 – 300 osób z całego świata; w Bardzie zlokalizowane są meta jednego z odcinków dziennych, start do kolejnego odcinka w następnym dniu oraz jeden nocleg; wyścig gości w Bardzie w tygodniu (nie w weekend);

Dolnośląski Festiwal Biegów Górskich

- organizator zewnętrzny

Maratony, ultramaratony (do 240 km) dla najwytrwalszych, bazą imprezy jest Łądek Zdrój (40 km od Barda), trasy maratonu wiodą także szlakami Gór Bardzkich, uczestnicy przebiegają przez Bardo, czasem mają tu zorganizowany jeden z „punktów odżywczych”; impreza przyciąga uwagę osób z zewnątrz,

Sierpień

Dożynki Gminne

Uroczystość dziękczynna na zakończenie żniw odbywa się w ostatni weekend sierpnia, organizowana jest w Bardzie lub w jednej z okolicznych wiosek należących do gminy;

Zwykle wydarzenie jedno – dwu dniowe; adresowane głównie do środowiska lokalnego, ale przyciąga także gości z zewnątrz; w tym czasie w okolicznych miejscowościach odbywa się szereg imprez dożynkowych;

Wrzesień

Koncert Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans Bardzka Bazylika rok rocznie gości jeden z koncertów Wratislavia Cantans, zwykle odbywa się on w pierwszej połowie września; zwykle w tygodniu (nie w weekend); W zależności od repertuaru przyciąga od 120 do 300 osób, które w większości przyjeżdżają do Barda jedynie na koncert.

Październik

Maraton MTB „Jesień w Mieście Cudów” – finansowanie Gminy; Zawody rowerowe organizowane na stokach Gór Bardzkich, uczestniczy w nich 150 do 200 osób, impreza jednodniowa;

Zdecydowanie pozytywnym i pożądanym zjawiskiem jest pojawienie się cyklicznych wydarzeń organizowanych przez podmioty zewnętrzne w oparciu o naturalne zasoby rekreacyjne miasta, takich jak sputy pontonowe i kajakowe, rajdy rowerowe, rajd motocyklowy. Takie wydarzenia w sposób naturalny przyciągają do miasta duże grupy odwiedzających, korzystających z oferty gastronomicznej i noclegowej, jednocześnie nie obciążając budżetu miasta w zakresie nakładów organizacyjnych i programowych. Jednocześnie obecność uczestników imprez tematycznych na terenie miasta jest atrakcyjnym kolorytem i przyciąga uwagę turystów indywidualnych.

Kalendarz wydarzeń organizowanych przez Gminę powinien być jednak bardziej spójny z ofertą turystyczną miasta, ukierunkowany na docelowe grupy adresatów odwiedzających miasto w danym terminie. Wydarzenia nie muszą być wielkie i spektakularne, ale cykliczne, trafiające do konkretnych adresatów, zachęcające do pozostania w Bardzie przynajmniej na weekend, a przede wszystkim powinny wzmacniać, uzupełniać i eksponować aktualną ofertę turystyczną.

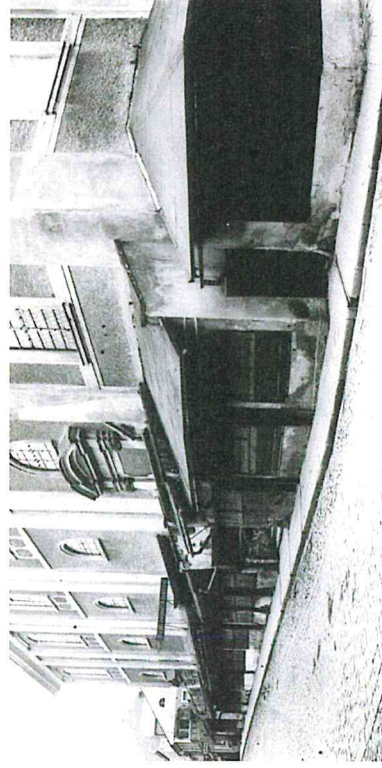
- Niewykorzystanym kanałem promocyjnym dla wydarzeń organizowanych w Bardzie jest przestrzeń drogi krajowej numer 8, której trasa przebiega tuż obok miasta. Jest to bardzo licznie oblegany szlak komunikacyjny, ruch odbywa się tranzytowo. Przy drodze znajdują się co prawda znaki informujące o atrakcjach turystycznych, jednak nie jest zapewniona bieżąca informacja o wydarzeniach organizowanych w mieście, która mogłaby przyciągnąć dodatkowych odwiedzających.

3. Reaktywacja tradycji produkcji pierników

3.1 Reaktywacja tradycji

Wartha, Bez. Breslau.

Historia bardzoich pierników sięga początków XVI wieku i wiąże się z bogatą tradycją piekarniczą Śląska, która rozwijała się prężnie także w Bardzie dzięki licznie przybywającym pielgrzymom. Jak wspomniano już wcześniej skala ówczesnego ruchu pielgrzymkowego jest dziś zupełnie niewyobrażalna. To były inne czasy, mniej było atrakcji, mniejsza mobilność, życie było bardziej stacjonarne, a święta najczęściej religijne, były okazją do wybrania się z domu, odświętnego ubrania, spotkania z krewnymi udziału w uroczystościach i odpustowych jarmarkach...

„Wielka pielgrzymka” w przedwojennym Bardzie trwała przez cały sezon letni, jej początek dawał Kamieniec [Kamieniec Żąbkowicki]. Fundacyjna Pielgrzymka Kamieniecka przychodziła w piątą niedzielę po Wielkanocy. Należały do niej parafie Kamieniec, Byczeń, Topola, Starczów, Mąkolno, Ożary, Płonica i Laski. Procesje zbierały się przy Kamiennej Górze ustawiały się w szyku, na czele proboszcz, ministranci ze sztandarami...

Na początku maja, na św. Floriana (...) przychodziła pielgrzymka z Brna. Do niej należały Nachod, Police, Otomuniec w Sudetach. Wstępem do tej wielkiej pielgrzymki była wieczorna procesja świateł. Wiele Egerlandczyków w swoich pięknych strojach ludowych. Wcześniej w tym samym czasie przychodzili Białopłaszczowcy z Węgier. Byli w drodze przez wiele tygodni, zanim dotarli do Warty...*

Sezon pielgrzymkowy trwał do października, zamykała go pielgrzymka z pobliskich Żąbkowic Śl.. Procesje miały najczęściej kilkusetletnią tradycję i w większości były wynikiem ślubów przebłąganych składanych w czasie nieszczęść takich jak zarazy, pożogi czy powodzie.

Przyjeżdżają z całego Śląska, 10 tysięcy, 15 tysięcy, 20 tysięcy i jeszcze więcej, (...) licznie, całe parafie, kawalerowie i panny. (...) pielgrzymki wchodziły do miasta ze swoimi flagami, z ministrantami w chmurach świętego dymu kadzielnic, z duchownymi, ... wchodzili do miasta jedna parafia po drugiej, przy odświętnym bicu dzwonów, do kościoła na uroczystą mszę świętą. Popołudniu szło się na Bardzką Górę.

W międzyczasie ożywiało się życie w miasteczku. Każdy musiał kupić coś dla tych, którzy zostali w domu. W kramach było do kupienia wiele pięknych rzeczy. Trzeba było zaopatrzyć się w te wiejskie specjały, przekąski, ciastka, pierniki i batony czekoladowe i wszelkie inne wypieki bardzkich cukierników, (...)

Podobnie piernikowe bardzkie tradycje wspominat goszczący w tu z okazji poświęcenia po rewitalizacji zabytkowych Bardzkich Organów, Kardynał Joachim Meisner, który w dzieciństwie mieszkał w przedwojennej Leśnicy pod Wrocławiem. Pielgrzymka do Barda była wpisana w życie jego rodziny i była odprawiana kilka razy do roku. Jako maty chłopiec często przyjeżdżał tu ze swoją mamą, a jeśli musiał zostać w domu mama przywoziła mu Barda piernik z napisem „Będąc w Bardzie myślałam o Tobie”.

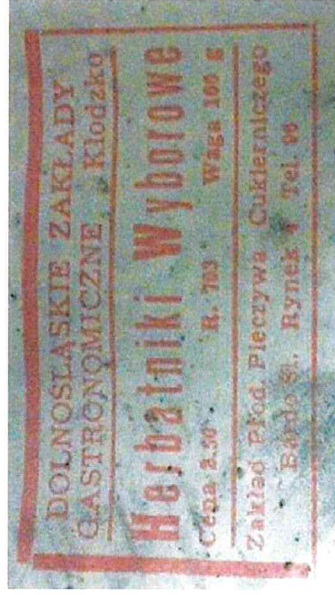
Szarobardzkie Pierniki

W przedwojennym Bardzie działało siedem piernikarni, które sprzedawały swoje wyroby przybywającym pielgrzymom z przykościelnych kramów handlowych. Piekarnie dawały zatrudnienie, kształciły czeladników, organizowały egzaminy czeladnicze, pilnie strzegły swoich receptur, wyrabiały nie tylko ciasto i słodycze, ale też własne formy piernikarskiej, produkowały również „na eksport”, już wówczas bardzkie pierniki rozsyłane były nie tylko w Europie, ale także na inne kontynenty.

500-letnia tradycja wygasta jednak po wysiedleniu niemieckich mieszkańców miasta po II. wojnie światowej, i choć w ponemieckich zakładach piekarniczych przejętych po wojnie przez odbudowujące się struktury państwowe, przez pierwsze lata powojenne kontynuowana była działalność cukiernicza, niestety nie przetrwała ona próby czasu.

W ostatnich latach wraz ze wzrostem aktywności społecznej i gospodarczej, wzmożoną działalnością organizacji pozarządowych, wzrastającą ilością

inicjatyw oddolnych, rosnącym zainteresowaniem lokalną historią, tradycjami i obyczajowością, popytem na produkty lokalne i tradycyjne obserwujemy także zwiększone zainteresowanie poszukiwaniem tradycji piernikowych. Zjawisko ma zasięg co najmniej regionalny:

- Pałac Łomnica (pod Jelenią Górą) od lat organizuje doroczny jarmark pod hasłem Święta Pierników, na który zjeżdżają licznie zarówno wytwórcy, jak i amatorzy dolnośląskich pierników; obecność pierników wpisana jest także w łomnickie kiermasze bożonarodzeniowe organizowane 2 – 3 razy do roku w okresie adwentu;
- od kilku lat podobną inicjatywę podjął Pałac Kamieniec (gm. Kłodzko), który organizuje Spotkania Piernikarskie, czyli warsztaty i konferencje tematyczne połączone z jarmarkiem piernikowym;
- na Dolnym Śląsku pojawiły się nowe podmioty wypiekające pierniki i organizujące warsztaty piernikowe jak chociażby Piernikarnia Wrocławska, czy Piekarnia Śląska w Niemczy;
- piernik zagościł w nazwie i programie jaworskiego Święta Chleba, dziś Święta Chleba i Piernika;

Swojej reaktywacji doczekał się także bardzo wątek piernikowej historii. Nie bez znaczenia pozostaje w tym aspekcie transgraniczna współpraca Gminy z partnerami czeskimi, gdzie tradycje piernikowe mają kontynuację do dziś, a tradycyjne, lokalnie wypiekane pierniki można spotkać na każdym jarmarku.

Bardzkie pierniki pojawiły się w strategii promocyjnej Barda, jako upominek promocyjny już w 2011 r. Pierniczki zostały wytworzone w ramach polsko-czeskiego projektu „Śladami Barunki i Polanickiego Niedźwiedzia oraz trasami turystycznymi Barda – działamy razem dla naszych turystów”, realizowanego wspólnie przez gminy Bardo, Polanica Zdrój i Czeska Skalica (RCz), realizowanego ze wsparciem mikroprojektów Euroregionu Glacensis. Inicjatywę przejęli mieszkańcy, a szczególnie Koła Gospodyń Wiejskich („Brzeźnickie pierniczenie” zapoczątkowane do wypieku piernikowych mikołajów na odpust Parafii św. Mikołaja w Brzeźnicy) organizujące jarmarki i uczestniczące w różnego rodzaju prezentacjach kulinarnych.

Do promocji tematu przyczyniły się dwa niezależne portale internetowe promujące Bardzkie Pierniki:

- jeden poświęcony historii piernika w Bardzie, jego wytwórcom, promujący piernikarskie rzemiosło, w tym wytwarzanie tradycyjnych rzeźbionych form piernikowych, poszukujący ciekawostek i kontaktów do rodzin dawnych piernikarzy, a także zdjęć i informacji historycznych: pierwotnie portal funkcjonował pod nazwą Starobardzkie Pierniki, dziś nosi nazwę Bardzkie Pierniki, https://www.facebook.com/BardzkiePierniki/?epa=SEARCH_BOX

Jego autor prowadzi także stronę internetową www.bardzkiepierniki.pl*

- drugi portal działający pod nazwą Bardzkie Pierniki Fabryka, promuje konkretne wyroby, ręcznie zdobione pierniki, a także warsztaty i wydarzenia związane z tradycjami piernikowymi:

https://www.facebook.com/pg/Bardzkie-Pierniki-Fabryka-Magdalena-Topolank-452989971551582/about/?ref=page_internal

W kolejnych latach Bardzki Piernik gościł na jarmarkach i festynach zarówno w samym Bardzie, jak i w regionie (Wrocław, Łomnica, Głogów...) dzięki czemu stał się rozpoznawalny, zyskał rosnące grono piernikowych entuzjastów, systematycznie pojawiał się w mediach. Pozycja bardzkiego piernika była wzmacniana odkryciami związanymi z przedwojenną historią bardzkiego piernikarstwa, publikowanymi na portalu Starobardzkie pierniki, a następnie Bardzkie pierniki. Wątek historyczny także wielokrotnie podejmowały media.

W roku 2017 w program Dni Barda zostało włączone jedno z wydarzeń promujących Bardzkie Pierniki, czyli bicie rekordu Guinnessa w zakresie ilości osób jednocześnie dekorujących pierniki. Rekord z odnotowaną ilością 155 osób został zapisany w Księdze Rekordów Guinnessa.

Pojawiły się kolejne inicjatywy piernikowe:

- Przy jednym z bardzkich pensjonatów powstał escape room „Tajemnica Bardzkiego Pernika(rza)”;
- przy głównej ulicy Barda pojawił się sklepik z dekoracjami i elegancką ceramiką, który okazjonalnie organizuje warsztaty zdobienia pierników;
- Hotel Bardo umieścił w swoim holu witrzynę wystawiennicze z lokalnymi produktami: jedną z lokalnie wytwarzaną ceramiką, drugą z Bardzkimi Piernikami.

W tym kontekście reaktywacja tradycji wypieku pierników w Bardzie jest kolejnym naturalnym pomysłem na uzupełnienie i uatrakcyjnienie oferty turystycznej miasta. Ciekawa historia, która uległa zapomnieniu i motyw strzeżonej, tajnej receptury bardzkich pierników, popyt na produkty lokalne i tradycyjne, są kanwą, na podstawie której można zbudować spójną narrację promocyjną z nośnym symbolem w postaci piernika.

Podobnie jak w przypadku zapoczątkowania działań związanych z rozwojem turystyki wodnej, czy rowerowej, tak i w przypadku „historii piernikowej” uzasadniona jest interwencja samorządu lokalnego mająca na celu stworzenie warunków do rozwoju inicjatyw gospodarczych bazujących na piernikowych i rzemieślniczych tradycjach Barda.

3.2 Tradycyjne pierniki jako produkt turystyczny

Bardzkie Pierniki (niem. Warthaer Pfefferkuchen, śląskie Woarther Pfafferkucha) mają w sobie potencjał by stać się charakterystycznym produktem regionalnym. Wytworzone w Bardzie pierniki będą ciekawą pamiątką do kupienia przez wszystkich turystów odwiedzających miasto. Pierniki jako pamiątki będą zatem kolejnym po pamiątkach sakralnych elementem budującym markę miasta w świadomości turystów. Mogą stać się także elementem promocji miasta jako słodki upominek i gadżet podarunkowy.

Reaktywacja tradycji produkcji pierników powinna wiązać się z aktywnym włączeniem turystów do samego procesu produkcji (warsztaty piernikarskie), organizacją prezentacji multimedialnych połączoną z formą warsztatową skierowaną do każdej grupy wiekowej z naciskiem na rodziny z dziećmi oraz wycieczki szkolne. Byłaby to tym samym atrakcja całoroczna pozwalająca wypełnić okres martwego sezonu jesienno-zimowego, jakiej w Bardzie brakuje.

- W tym zakresie niezbędne wydaje się stworzenie nowej przestrzeni ekspozycyjno-warsztatowej, pozwalającej na prowadzenie warsztatów i lekcji muzealnych dla szkół, czy organizację konferencji tematycznych.
- Przestrzeń warsztatowa mogłaby być wykorzystywana nie tylko w kontekście piernikowych tradycji Barda, ale też dla popularyzacji innych uprawianych tu rzemiosł, jak wytwórstwo ceramiki, piekarnictwo, czy rzeźba.
- W okresie świąt Bożego Narodzenia ośrodek mógłby być bazą dla organizacji piernikowych jarmarków. Jarmarki mogłyby stać się przeglądem tradycji piernikowych z całej Europy i dać szansę na porównanie wypieków z różnych miast i krajów. Wydarzenia odnoszące się do piernikarskich tradycji, piernikowe jarmarki, kiermasze lokalnego rzemiosła i wyrobów lokalnych uzupełniłyby aktualną ofertę kulturalną miasta.

4. Analiza produktu

4.1 Trendy rynkowe

Stworzenie nowego produktu turystycznego, złożonego z tradycyjnego produktu lokalnego, cyklu wydarzeń na których byłby promowany oraz całorocznych warsztatów będzie odpowiedzią na konkretne potrzeby turystów odwiedzających Bardo, takie jak:

- zakup (wytworzenie) lokalnego, tradycyjnego wyrobu: piernik może być zarówno słodką przekąską, jak i upominkiem, czy pamiątką;
- wypełnienie programu pobytu, szczególnie w dni niepogody: całoroczne warsztaty piernikowe;
- udział w ciekawych wydarzeniach, także dla rodzin z dziećmi: jarmarki, kiermasze, konferencje, święto piernika, piernikowy dzień dziecka.

4.2 Adresaci produktu

Adresatami produktu są turyści indywidualni i grupy zorganizowane, w tym wycieczki szkolne już teraz licznie odwiedzające Bardo, przybywający z terenu całej Polski a także polsko-czeskiego pogranicza, wyróżniające się grupy to:

- amatorzy spływów pontonowych i kajakowych,
- amatorzy kolarstwa górskiego,
- pielgrzymi, grupy rekreacyjne,
- grupy szkolne, w tym klienci Domu Wczasów Dziecięcych,
- amatorzy jarmarków z tradycjami ludowymi,
- turyści odwiedzający Bardo rodzinie, czy w grupach towarzyskich, szczególnie w ramach pobytów weekendowych, w tym goście miejscowych i okolicznych hoteli, pensjonatów i gospodarstw agroturystycznych;

Ponadto:

- samorządy gmin partnerskich i partnerów projektów współpracy, które mogą być także partnerami w dalszych projektach promujących przedsięwzięcie;
- podmioty gospodarcze, które na bazie działań gminnych oraz wypromowanych produktów turystycznych mogą podjąć nową działalność gospodarczą zintegrowaną profilowo z działaniami gminy, ewentualnie rozszerzyć, sprofilować, czy uzupełnić dotychczasową działalność;
- inne podmioty prowadzące działalność w zakresie produkcji pierników, warsztatów piernikowych, konferencji tematycznych itp., które znajdują zaangażowanie w ramach organizowanych wydarzeń.

4.3 Słabe i mocne strony

Przeprowadzone analizy pozwoliły zdefiniować najważniejsze szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu projektu, czynniki sprzyjające osiągnięciu założonych celów przedsięwzięcia, jak i czynniki, które mogą stanowić zagrożenie. Jednak świadomość zagrożeń, pozwoli z odpowiednim wyprzedzeniem podjąć odpowiednie środki.

Mocne strony

- zróżnicowana, atrakcyjna, unikatowa oferta turystyczna w zakresie turystyki aktywnej: wodnej, rowerowej, górskiej,
- unikatowe tradycje kulturowe: pielgrzymkowe, piernikowe,
- duża ilość turystów odwiedzających Bardo;

Słabe strony

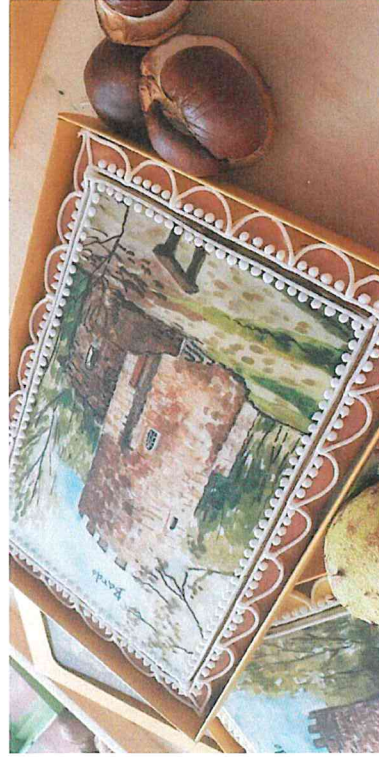
- pobyt turystów koncentruje się punktowo, w różnych miejscach poza centrum miasta,
- brak systemu informacyjnego „prowadzącego” turystę do kolejnych atrakcji;
- niska atrakcyjność centrum miasta i ulicy Główniej;

Szanse

- wzrastające zapotrzebowanie na produkty lokalne i tradycyjne,
- rosnąca popularność wyrobów piernikowych,
- wzrastająca mobilność i zapotrzebowanie na ciekawą ofertę zagospodarowania czasu wolnego;

Zagrożenia

- sezonowość pobytów,
- wcięż za mała ilość atrakcji w centrum miasta, brak efektu synergii,
- dostępność wyspecjalizowanych kadr do odpowiedniego poprowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych.

4.4 Analiza konkurencji

Przeprowadzone analizy pozwoliły zdefiniować najważniejsze szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu projektu, czynniki sprzyjające osiągnięciu założonych celów przedsięwzięcia, jak i czynniki, które mogą stanowić zagrożenie. Jednak świadomość zagrożeń, pozwoli z odpowiednim wyprzedzeniem podjąć odpowiednie środki.

Mocne strony

- zróżnicowana, atrakcyjna, unikatowa oferta turystyczna w zakresie turystyki aktywnej: wodnej, rowerowej, górskiej,
- unikatowe tradycje kulturowe: pielgrzymkowe, piernikowe,
- duża ilość turystów odwiedzających Bardo;

Słabe strony

- pobyty turystów koncentruje się punktowo, w różnych miejscach poza centrum miasta,
- brak systemu informacyjnego „prowadzącego” turystę do kolejnych atrakcji;
- niska atrakcyjność centrum miasta i ulicy Głównej;

Szanse

- wzrastające zapotrzebowanie na produkty lokalne i tradycyjne,
- rosnąca popularność wyrobów piernikowych,
- wzrastająca mobilność i zapotrzebowanie na ciekawą ofertę zagospodarowania czasu wolnego;

Zagrożenia

- sezonowość pobyków,
- wciąż za mała ilość atrakcji w centrum miasta, brak efektu synergii,
- dostępność wyspecjalizowanych kadr do odpowiedniego poprowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych.

5. Wnioski

Analiza stanu istniejącego pokazuje, że jako produkt turystyczny Bardo ma duży potencjał. Już obecnie istniejące atrakcje generują ruch na poziomie około 150 tys. turystów rocznie. Liczba odwiedzających w stosunku do liczby mieszkańców (ok. 2 500) jest duża. Uwarunkowania historyczne – położenie na szlaku z Pragi do Wrocławia i ogólnie z Czech do Polski oraz tradycje turystyki religijnej predestynują Bardo do funkcjonowania jako miejscowość turystyczna.

Jako mankamenty obecnego stanu rzeczy można określić następujące czynniki:

- sezonowość oferty turystycznej
- rozproszenie elementów oferty turystycznej na terenie miejscowości i brak powiązań między nimi,
- podobna sytuacja dotyczy kalendarza imprez: brak spójności z ofertą turystyczną,
- brak scenariusza sterującego zachowaniem turystów.

Dobrym przykładem jest najnowsza atrakcja turystyczna Barda – spływy pontonowe i kajakiowe Nysą Kłodzką.

Jaki scenariusz atrakcji przygotowany jest turystów nastawionych na spływy pontonowy?

Turyści zmotoryzowani przyjeżdżający do miasta kierują się na parkingi przy przystaniach wodnych – przy Moście Kamiennym, na ul. Skalnej lub przy ulicy Grunwaldzkiej. Turyści docierający do Barda koleją wysiadają na stacji kolejowej Bardo Miasto. Wbrew nazwie stacja ta znajduje się poza centrum miejscowości, ale za to w pobliżu jednej z przystani rzecznych – tej przy Kamiennym Moście.

Obie przystanie znajdują się poza historycznym centrum miasta. Następnie odbywa się przejazd busami do miejsca wodowania pontonów, a następnie 2-3 godzinny spływ przełotem Nysy kończący się na przystani. Na obu przystaniach funkcjonują miejsca piknikowe, smażalnie ryb i tereny rekreacyjne. Jest to oczywiście bardzo pozytywny element oferty turystycznej powodujący jednak zatrzymanie odwiedzających w strefach przystani.

Na skutek braku czytelnego skomunikowania przystani z centrum oraz braku silnego bodźca przyciągającego odwiedzających do centrum turystyka wodna nie przekłada się na liczbę turystów odwiedzających centrum miasta.

Na trasie między Mostem Kamiennym a Bazyliką jedyną atrakcją turystyczną jest zrekonstruowany sztyl dawniej piekarni produkującej pierniki.

Należałoby więc dążyć do przekształcenia ciągu ulicy Główniej między Kamiennym Mostem a Bazyliką w przestrzeń atrakcyjną dla odwiedzających, zachęcającą do przejścia, spaceru, wspólną dla pieszych, rowerzystów i samochodów. Ulicą Główną nie odbywa się ruch tranzytowy zatem jest to zadanie możliwe do wykonania, co więcej możliwe do wykonania niewielkim kosztem.

Ponadto wskazane byłoby stworzenie dodatkowego, funkcjonującego poza bazyliką i muzeum klasztornym elementu przyciągającego turystów do centrum miejscowości.

Przyjrzyjmy się także scenariuszowi dla turystów zainteresowanych kolarstwem górskim. Wokół miasta wytyczono i opisano trasy rowerowe o dużym i średnim stopniu trudności. Jest to jednak produkt turystyczny skierowany do wybranej grupy osób – osób aktywnych fizycznie zainteresowanych kolarstwem. Wszystkie trasy rozpoczynają się w centrum miasta – w pobliżu Bazyliki. Dla turystów zmotoryzowanych naturalnym miejscem do pozostawienia samochodu jest parking przy ulicy Noworudzkiej. Po zaparkowaniu samochodu, zdjęciu roweru z bagażnika jedynym sensownym wyborem pozostaje wsiąść i jechać w góry, ponieważ w otoczeniu parkingu poza dwoma sklepami nie ma nic co przyciągnęłoby oko turysty. Po powrocie

z trasy – analogicznie turysta pakuje rower i odjeżdża. Być może przed odjazdem skorzysta jeszcze z oferty sąsiedniego sklepu, może nawet wejdzie na chwilę do Bazyliki, ale na tym koniec. Niestety przy parkingu i, szerzej patrząc, w całej strefie centrum brakuje obiektu lub obiektów skłaniających do pozostania tu na dłużej.

Odpowiedzią na taki stan rzeczy będzie utworzenie całorocznego ośrodka - centrum o funkcjach warsztatowo-ekspozycyjnych i informacyjnych. Ośrodek powinien być zlokalizowany w ścisłym centrum Barda, w miejscu, gdzie krzyżuje się większość szlaków turystycznych przebiegających przez Bardo i maksymalnie wielofunkcyjny. Takie przygotowanie pozwoli na wykorzystanie utworzonych powierzchni dla szeregu usług związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Lokalizacja obiektu w ścisłym centrum miasta i jego działalność stałaby się dodatkowym argumentem do odwiedzenia starówki lub spędzenia tu większej ilości czasu.

W miejscowości brakuje atrakcji działającej przez cały rok, a centrum z powierzoną warsztatową, ekspozycyjną, z funkcją informacyjną może tę lukę wypełnić.

Przez analogię z podobnymi obiektami, np. młynem papierniczym w Dusznikach Zdroju należy założyć, że przestrzeń taka stanie się kolejnym magnesem przyciągającym turystów.

An aerial night photograph of a city, likely Warsaw, showing a river (Vistula) on the left and a large, illuminated building complex (likely the Palace of Culture and Science) on the right. The image is dark with some light reflecting off the water and the buildings.

III Centrum informacyjno -warsztatowe

centrum
informacyjno-warsztatowe

Nysa Kłodzka

Planowane centrum informacyjno-warsztatowe powinno zostać zlokalizowane w ścisłym centrum Barda, w miejscu gdzie krzyżują się szlaki rowerowe i piesze, w bliskości Bazyliki z zapewnioną możliwością parkowania samochodu, a także z dobrym połączeniem z istniejącą siecią ciągów pieszych.

W chwili obecnej jedynym miejscem spełniającym te warunki jest teren sąsiadujący z ciągiem pieszym – „przejściem” łączącym Bazylikę z Rynkiem. Teren ten znajduje się po zachodniej stronie przejścia, sąsiadując z parkingiem samochodów osobowych przy ulicy Noworudzkiej. Między parkingiem, a przejściem znajduje się pusta przestrzeń po wyburzonych oficynach, na której w ostatnich latach ulokowano wolnostojącą toaletę publiczną. W miejscu tym planuje się realizację nowego ośrodka - centrum informacyjno-warsztatowego.

Obszar „przejścia” łączącego ul. Główną z Rynkiem jest miejscem, gdzie jak wspomniano wcześniej rozpoczynają się wszystkie lokalne trasy rowerowe. Tędy przebiegają szlaki turystyczne, również tu jest początek obu miejskich tras turystycznych. Tutaj zatrzymują się autokary podwożące pielgrzymów odwiedzających bazylikę. Tu grupy zorganizowane umawiają się na zbiórkę po zakończeniu zwiedzania. Jest to zarazem miejsce, gdzie ze względu na obecność sklepów turyści zatrzymują się przed wyjściem na trasy, aby dokonać zakupu ostatnich brakujących rzeczy, a także miejsce gdzie po zejściu z trasy zatrzymują się, aby kupić coś słodkiego, czy coś do picia. Wreszcie jest to miejsce położone bezpośrednio przy Bazylice, co sprawia, że dla większości odwiedzających właśnie tu rozpoczyna się lub kończy zwiedzanie Barda.

W miejscu przejścia historycznie znajdował się zajazd „Pod Białym Barankiem” z głównym budynkiem po stronie ulicy Główniej i oficynami ciągnącymi się aż do Rynku.

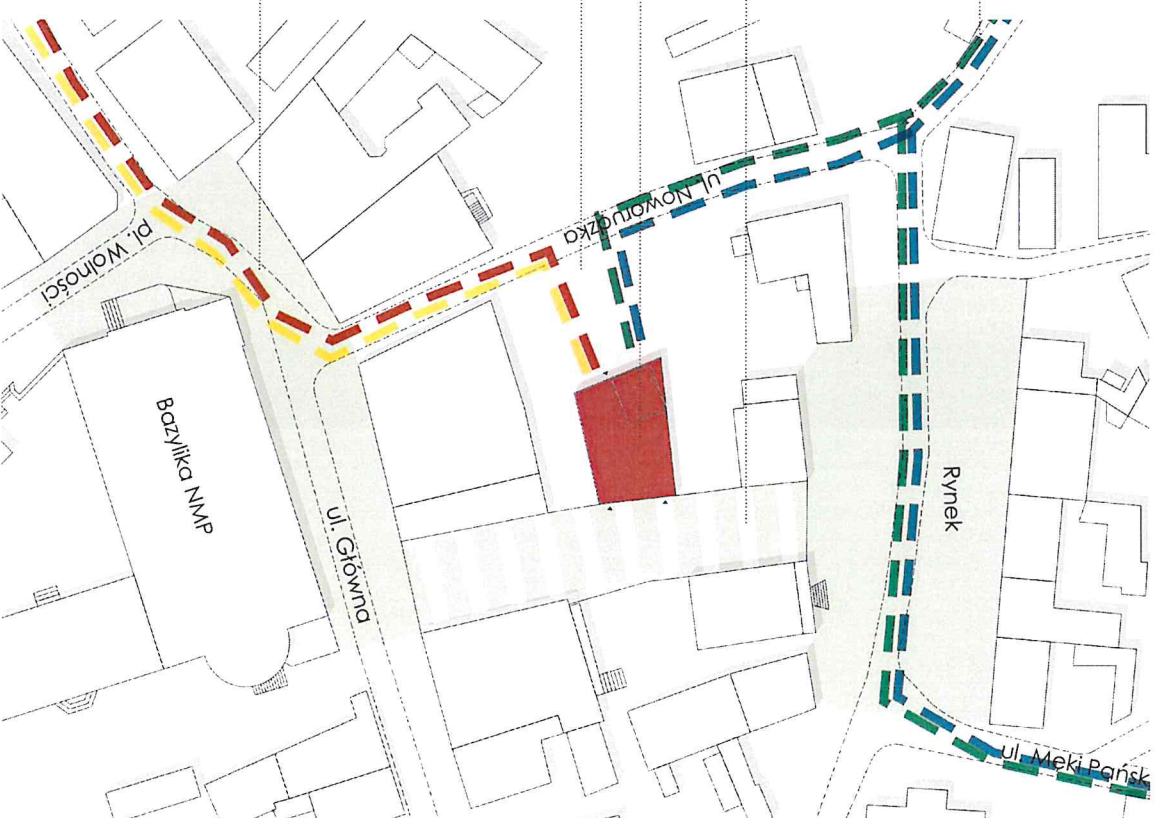
Dziś jest to mało atrakcyjny teren zielony, z pozostałościami tawek i kilkoma tablicami informacyjnymi. W takim wydaniu na pewno nie przyciąga uwagi, i nie stanowi miejsca w którym chciałoby się przebywać.

Jest to jednocześnie przestrzeń o szczególnym znaczeniu funkcjonalnym, łącząca ze sobą główną ulicę Barda z rynkiem, ruch turystyczny z ruchem lokalnym, znajduje się w ścisłym centrum Barda w bezpośrednim sąsiedztwie bazyliki. Powinna zatem być zagospodarowana w sposób przyjazny i na tyle atrakcyjny aby koncentrować uwagę turysty.

trasy rowerowe:
 - "Wilczym Wądrożem"
 - "Cisy"

przejęcie pomiędzy
 Bazyliką a Rynkiem
 projektowane centrum
 informacyjno-warsztatowe
 istniejący parking

trasy rowerowe:
 - "Wokół Kalwarii"
 - "Gorami Bardzikimi i Złotymi"

Proponuje się nowe zagospodarowanie tego szczególnego miejsca w ścisłym centrum Barda, w taki sposób aby wyeksponowana była funkcja głównego miejsca startu tras rowerowych i turystycznych, z odpowiednią informacją rozprowadzającą na poszczególne trasy.

Atrakcyjne zagospodarowanie węzła turystycznego w połączeniu z realizacją obiektu informacyjno-warsztatowego, stworzy w pustej obecnie przestrzeni miejsce integrujące ofertę turystyczną Barda.

Nowy obiekt o współczesnej architekturze powinien stać się atrakcją samą w sobie. Miejsce, w którym będzie zrealizowany, mimo że znajduje się w historycznym centrum Barda, nie jest związane ograniczeniami wynikającymi z istniejących dawniej budynków. Pozwala to na realizację nowego obiektu o niehistorycznych formach pozostających w kontraście do istniejącej zabudowy.

Atrakcyjne formalnie centrum informacyjno-warsztatowe pozwoli na osiągnięcie, oczywiście zachowując wszystkie proporcje, efektu Bilbao. Przypomnijmy, że przemysłowe i zaniedbane Bilbao W północnej Hiszpanii stało się nowym celem ruchu turystycznego właśnie dzięki realizacji nowego Muzeum Sztuki współczesnej zaprojektowanego przez światowej sławy architekta Franka Gehry. Muzeum spowodowało gwałtowny przyrost liczby turystów w przemysłowym mieście pozbawionym w zasadzie większych atrakcji.

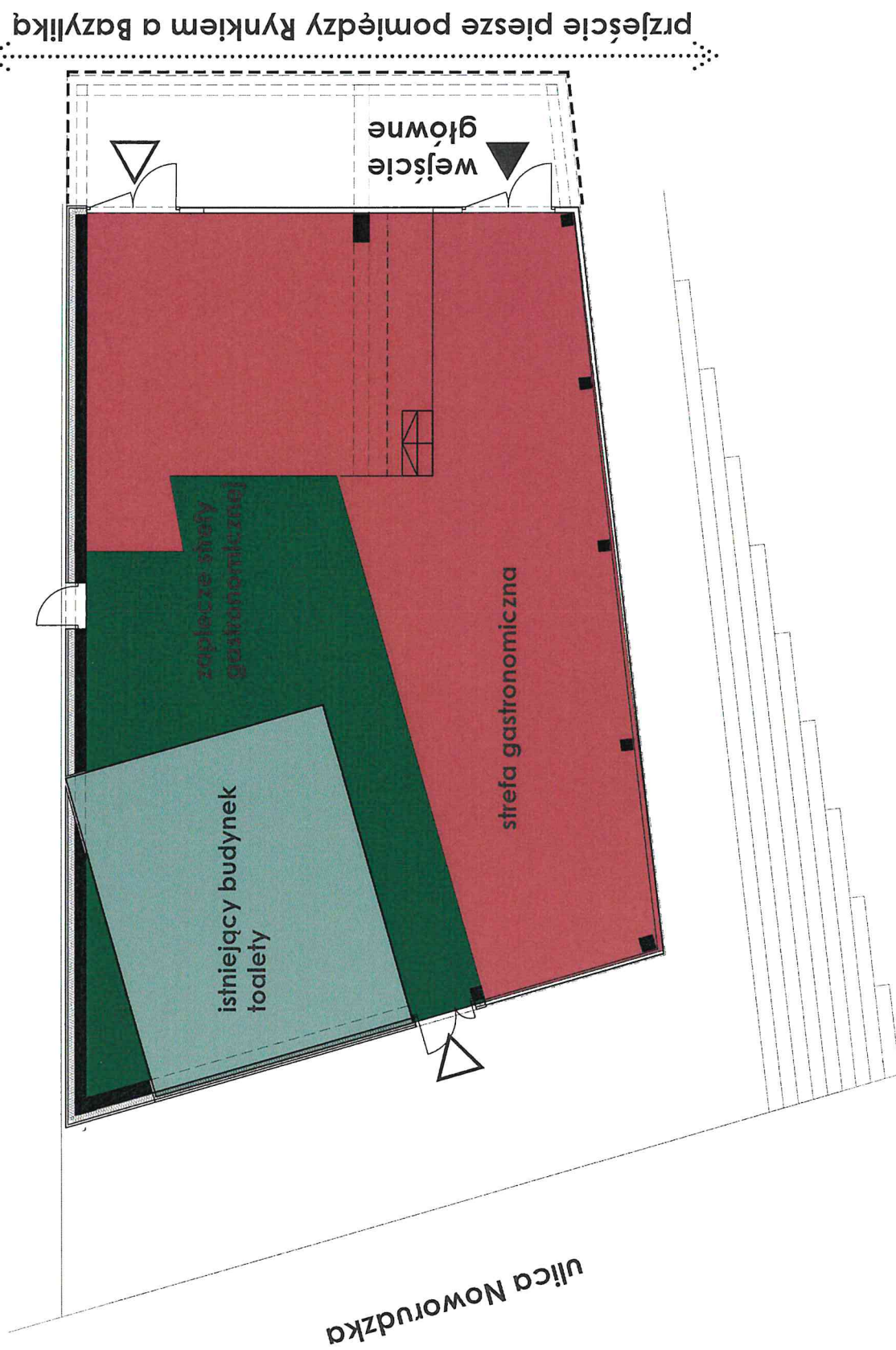
Środki, które mogą być przeznaczone na realizację pawilonu są oczywiście nieporównywalne, poza tym budynek w Bardzie musi spełnić przede wszystkim stawiane przed nim cele, nie należy jednak tracić z oczu dodatkowego efektu marketingowego jakim jest niekonwencjonalna forma architektoniczna.

Jakie wobec tego funkcje powinien pełnić nowy obiekt?

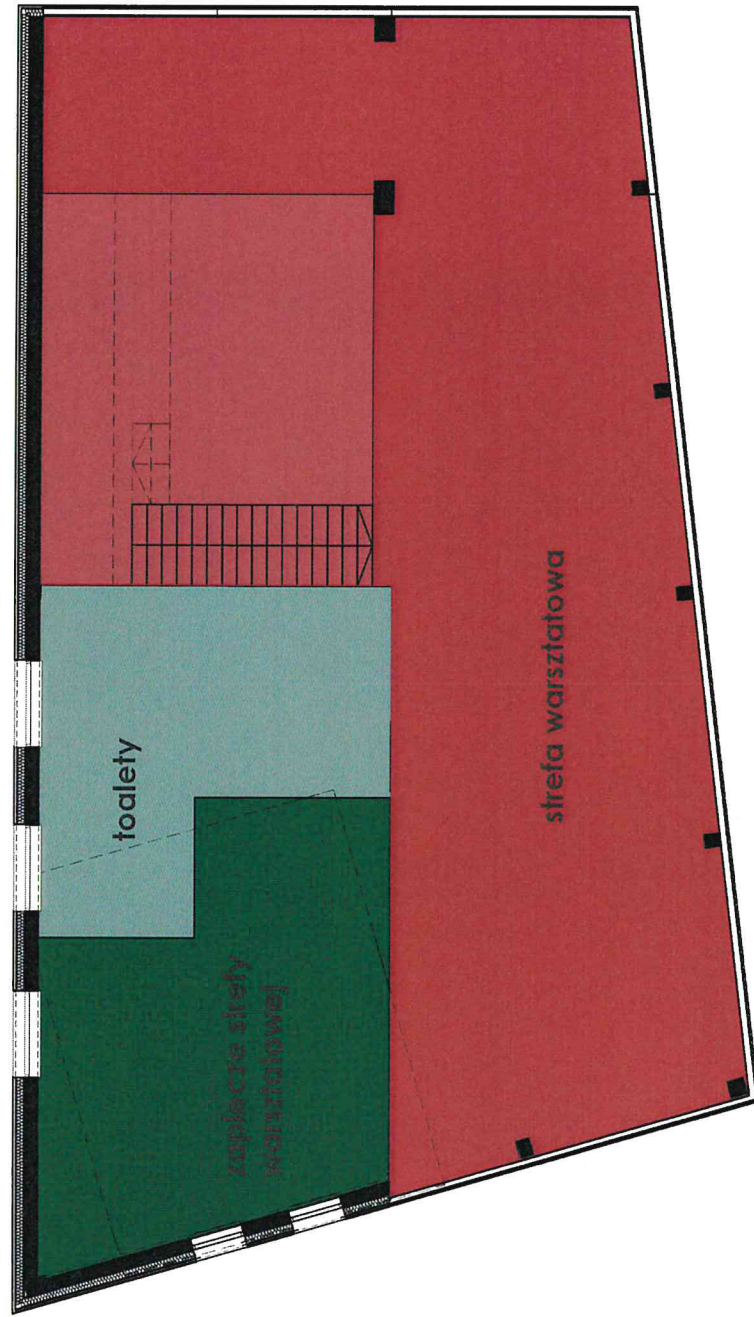
Podstawowym celem jest zapewnienie klarownej informacji turystycznej. Obecnie istniejący punkt informacyjny znajdujący się na dziedzińcu klasztoru w pobliżu Bazyliki spełnia swoją funkcję, lecz czyni to w sposób niewystarczający. W pobliżu nie ma możliwości zaparkowania samochodu, utrudnione jest też dotarcie rowerem (obiekt nie leży przy szlaku).

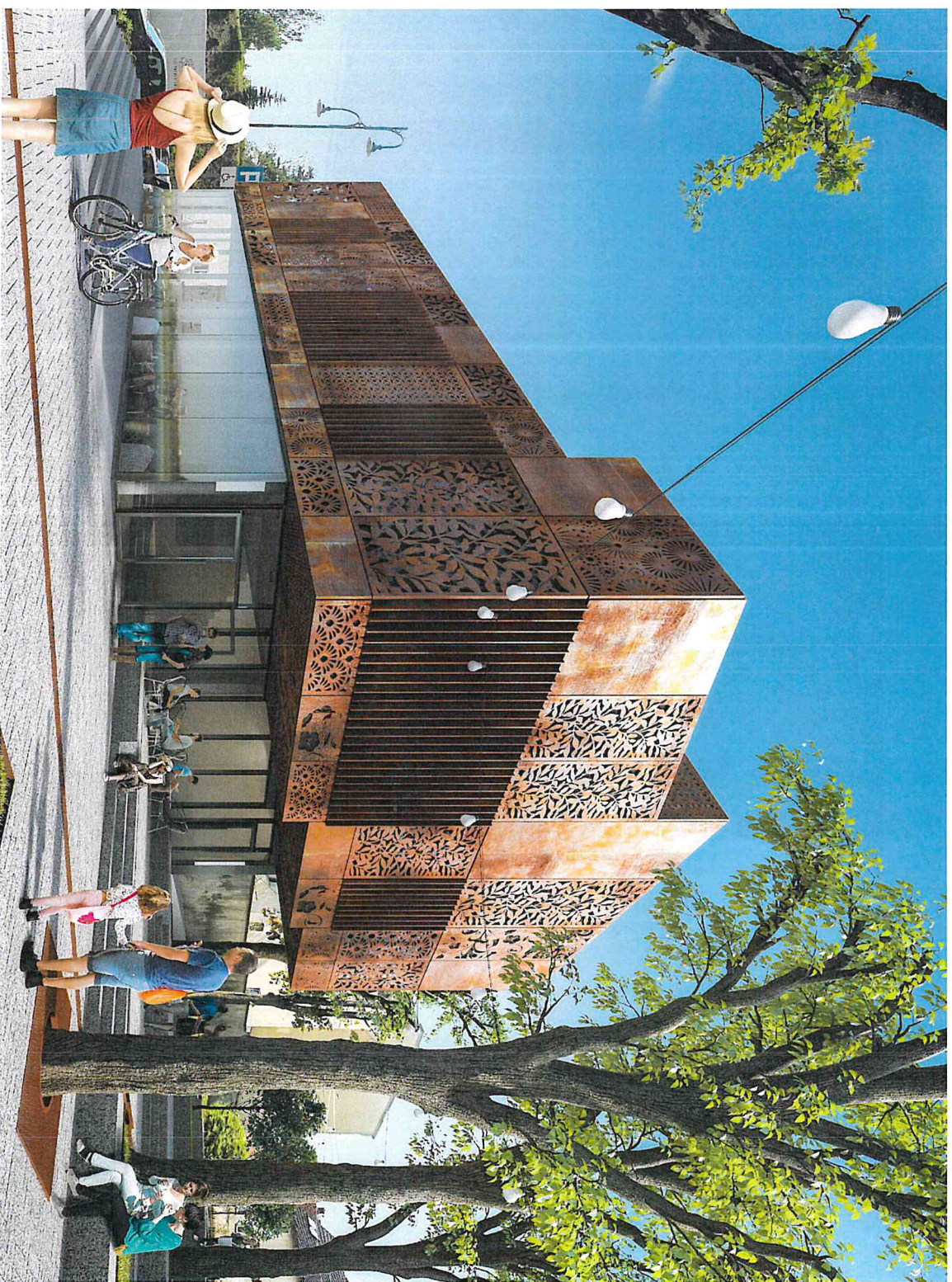
Nowa lokalizacja punktu informacyjnego zapewni zatem lepszy dostęp do informacji.

schemat kondygnacji parteru

schemat kondygnacji piętra

łatwo dostępny budynek, o przeszklonej elewacji parteru z dodatkową możliwością otwarcia przeszkleń i zatarcia granicy między wnętrzem i zewnątrz, będzie zachęcał do niezobowiązującego wejścia i sprawdzenia aktualnych informacji.

Sama funkcja informacyjna to jednak zbyt mało, żeby zapewnić budynkowi funkcjonowanie przez cały rok. Jeżeli budynek ma być celem spacerów osób biorących udział w sptywach pontonowych lub kajakowych lub pielgrzymów musi oferować funkcje dodatkowe. Niezbędne jest wprowadzenie przede wszystkim funkcji gastronomicznych.

Na kondygnacji parteru, w ścisłym powiązaniu ze strefą informacji turystycznej, proponuje się lokalizację baru kawowego z matą gastronomicą. Wstępnie przewiduje się bar z możliwością rozmieszczenia wewnątrz około 50 miejsc konsumpcyjnych przy stołkach. Otwarcie budynku na zewnątrz pozwala na rozmieszczenie dodatkowych miejsc na zewnątrz na przebudowanym deptaku.

Nowe centrum informacyjno-warsztatowe pełnić będzie także centralną rolę w ramach reaktywacji tradycji produkcji pierników. Przywrócenie miastu roli jednego z ośrodków produkcji pierników w Polsce, dotychczas kojarzonej wyłącznie z Toruniem, wymaga spójnej strategii. Zasadniczym elementem strategii jest całoroczna organizacja warsztatów piernikowych połączona z multimedialnymi prezentacjami o tradycji i teraźniejszości.

W nowym centrum informacyjno-warsztatowym przewidziano specjalną przestrzeń przeznaczoną na organizację warsztatów i prezentacji. Jest to sala z zapleczem kuchennym umożliwiająca uczestnictwo w całym procesie produkcji piernika poczynszy od własnoręcznego przygotowania ciasta poprzez pieczenie, późniejszą dekorację i degustację.

Wielkość Sali warsztatowej pozwala na organizację warsztatów dla grup szkolnych o wielkości całej klasy lub podobnych grup wycieczek autokarowych.

Poza dniami warsztatów i prezentacji wielofunkcyjna przestrzeń pełnić będzie funkcje Sali spotkań dla organizacji społecznych aktywnych na terenie gminy.

powyżej - wizualizacja strefy
warsztatowej na piętrze

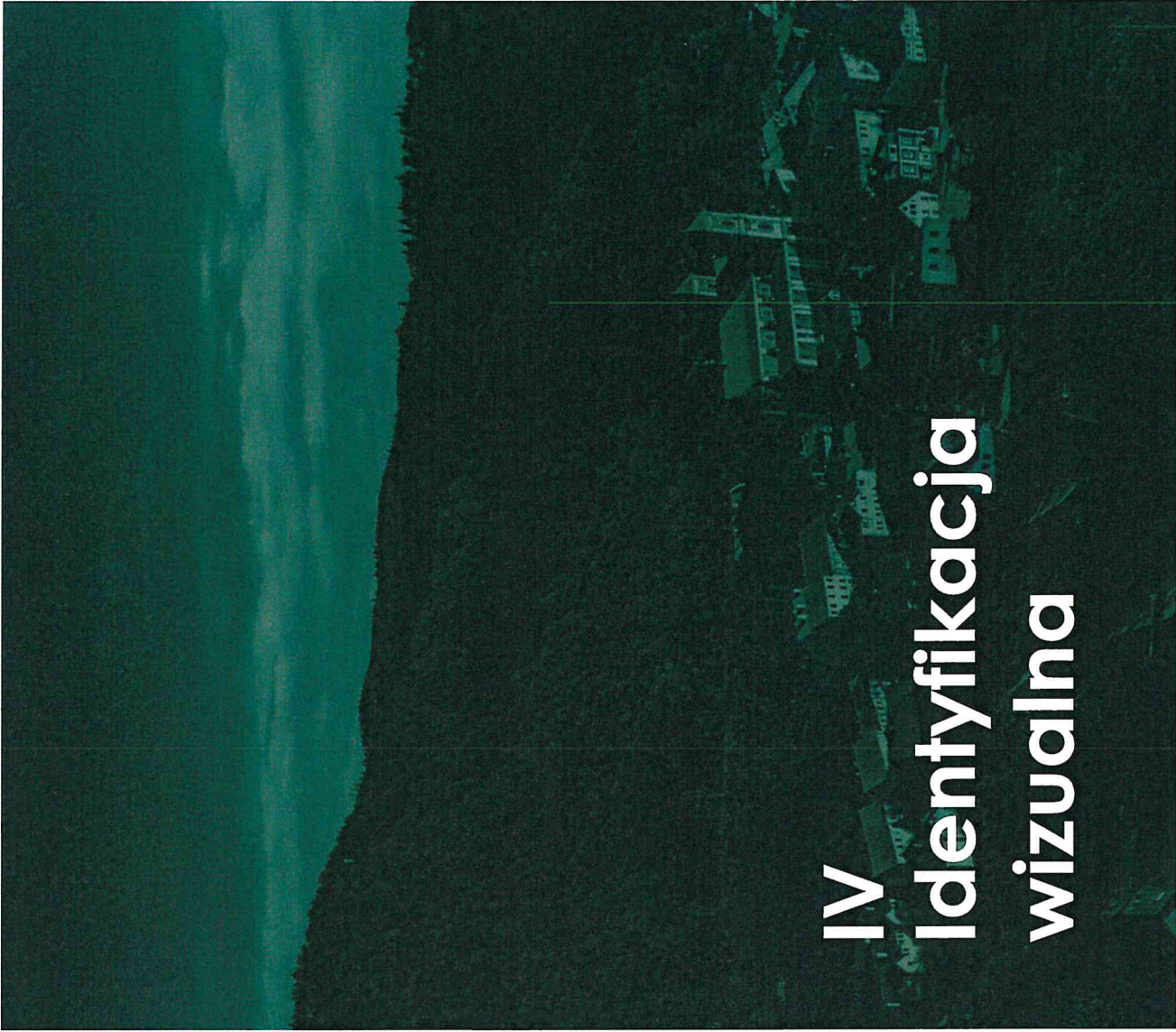
po lewej - wizualizacja strefy
gastronomicznej
na parterze

Realizacja centrum informacyjno-warsztatowego przyciągnie ruch turystyczny do starówki miasta a także zintegruje istniejące atrakcje turystyczne w mieście, uzupełni ofertę turystyczną Barda i będzie nowym impulsem dla dalszego rozwoju. Działalność ośrodka powinna znaleźć odzwierciedlenie w kalendarzu imprez, w kontekście piernikowym, powinny się tam pojawić:

- doroczne święto piernika, z jarmarkiem, warsztatami, konferencjami,
- cykliczne weekendowe jarmarki z kramami piernikowymi, stwarzające jak dawniej możliwość powrócenia z Barda ze stołkim piernikowym upominkiem, jarmarki, choćby niewielkie, bądź zainstalowane na stałe stoiska piernikowe, powinny towarzyszyć szczególnie wydarzeniom organizowanym w bazylice, w czasie kiedy do miasta w sposób naturalny przybývają duże grupy odwiedzających; jak dawniej piernik należałoby powiązać z tradycją pielgrzymkową,
- piernikowy dzień dziecka, z bajką o Jasiu i Małgosi, nawiązujący do tradycji przedwojennego Barda, gdy w dożynkowym karowodzie na jednej z platform w otoczeniu dzieci ubranych w stroje Jasia i Małgosi, jechała piernikowa chatka z Babą Jagą. Chatka była z prawdziwych pierników, więc po zakończeniu przemarszu była demontowana i zjadana przez uczestników,
- jarmarki adwentowe połączone z warsztatami piernikowymi i sprzedażą pierników, które w okresie bożonarodzeniowym cieszą się szczególną popularnością.

Tworzenie „naktadki” kulturalnej uzupełni ofertę turystyczną miasta, zachęci turystę, zwłaszcza rodziny z dziećmi, do pozostania na dłużej, będzie alternatywą zorganizowania czasu pobytu na wypadek niepogody i przyczyni się do wydłużenia sezonu turystycznego w Bardzie.

Podobne działania można byłoby adresować równolegle innym lokalnym produktom, takim jak rzeźba, miody, czy wyroby z ceramiki. Początkowe wsparcie i przemyślana stymulacja stworzą bazę do pojawienia się nowych inicjatyw usługowych podejmowanych przez podmioty komercyjne, tak jak miało to miejsce w przedstawianym powyżej przykładzie turystyki wodnej.

An aerial photograph of a village at night, with lights from the buildings reflecting on a body of water. The image is dark, with the lights providing a contrast. The text is overlaid on the right side of the image.

IV Identyfikacja wizualna

Przygotowanie spójnej strategii marketingowej wymaga opracowania pełnej identyfikacji wizualnej miasta. Zgodnie z definicją jest to podstawowe narzędzie służące kreowaniu wizerunku. W wypadku miasta, poza promocją marketingową na zewnątrz wśród potencjalnych turystów, musi zostać utworzony system wizualny, który będzie ułatwiał między innymi poruszanie się po mieście.

Zgodnie z założeniami niniejszego planu marketingowego polityka turystyczna Barda powinna dążyć do otwarcia swojej oferty dla różnych grup turystycznych (turystów-pielgrzymów, kajakarzy, turystów górskich, rowerowych, wycieczek szkolnych...). System komunikacji wizualnej ułatwi to zadanie poprzez zastosowanie jednolitych znaków/ tablic/ symboli czytelnych dla wszystkich odwiedzających miasto. Stworzenie jednego systemu pomoże też potęgować przestrzennie wszystkie atrakcje rozsiane w różnych częściach, czy nawet poza obrębem, miasta. Dla przykładu powinien na terenie miasta powstać system map turystycznych dla pieszych, które poprowadzą turystę do kolejnych atrakcji i w sposób klarowny przekażą informację o wszystkich atrakcjach, które można odwiedzić. Dla kierowców powinien zaistnieć analogiczny system informacji przestrzennej w postaci tablic kierunkowych.

Nowy system powinien wpisać się w estetykę otoczenia, uzupełniać je, ale nie dominować.

Umieszczenie nowego oznakowania powinno być poprzedzone inwentaryzacją istniejących systemów, elementy które nie zostaną wykorzystane w nowym systemie powinny zostać usunięte.

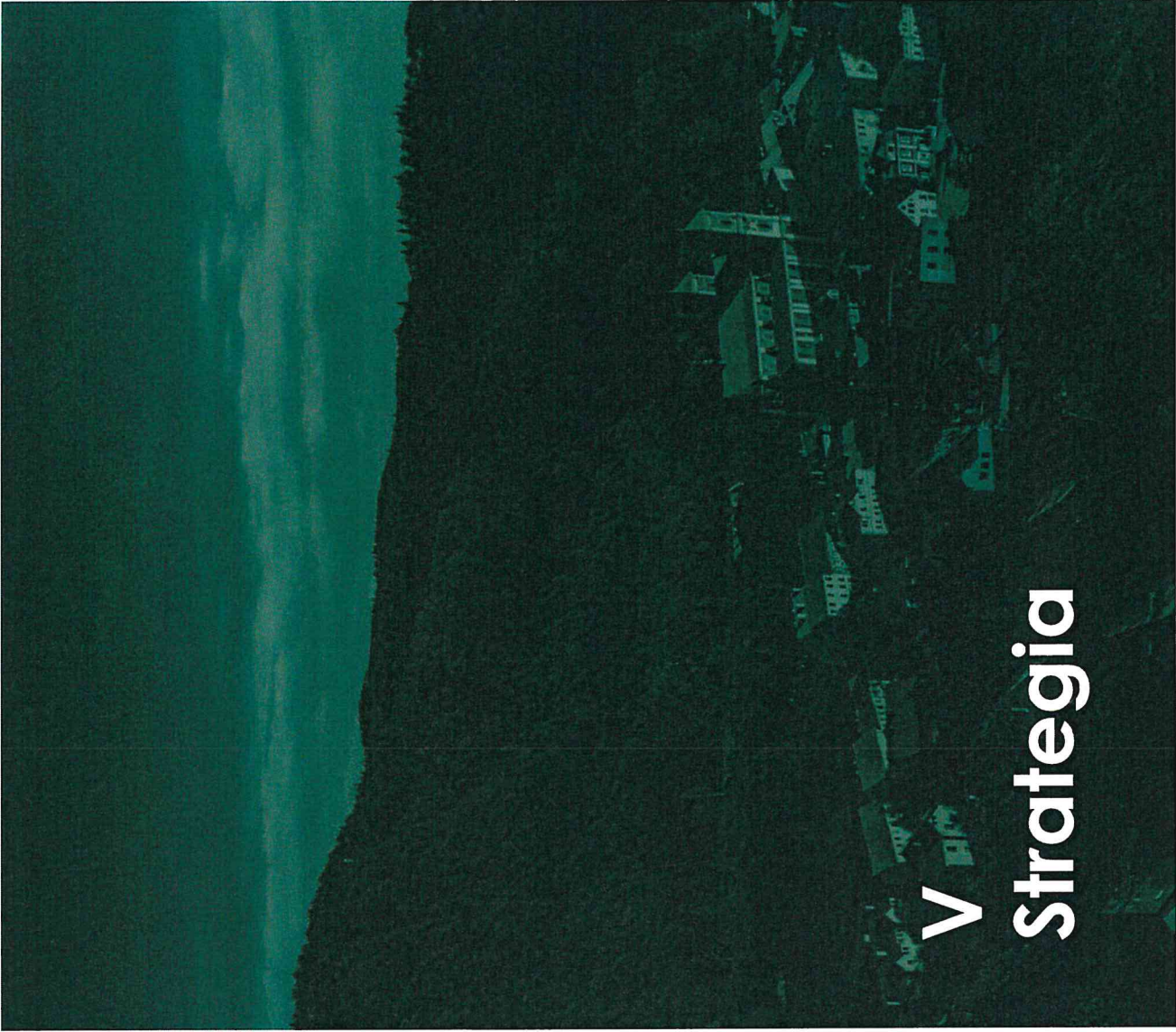
Jednocześnie w oparciu o ustawę krajobrazową, powinny powstać wytyczne dot. wykonania sztyldów i tablic informacyjnych na terenie miasta. Również tym działaniom powinno towarzyszyć oczyszczenie przestrzeni miejskiej z nieaktualnych, niepotrzebnych często specyficznych elementów. Już samo „posprzątanie” przestrzeni miejskiej przyniesie znaczącą poprawę wizerunku, uwolni przestrzeń, którą będzie można na nowo zagospodarować, czy to przez nasadzenia roślinne, czy dla innych celów.

Kolejnym ważnym elementem budującym markę miasta może być stworzenie katalogu mebli miejskich i poprzez stosowanie we wszystkich publicznych inwestycjach spójnych estetycznie elementów małej architektury poprawianie wizerunku miasta.

Dalej należy rozważyć stworzenie tzw. „księgi identyfikacji wizualnej”, która powinna objąć następujące elementy graficzne:

- logotyp
- kolorystyka
- krój pisma
- ogólne wytyczne szaty graficznej dla tablic informacyjnych/kierunkowych na terenie miasta.

Powyższe elementy identyfikacji wizualnej powinny być konsekwentnie używane we wszystkich materiałach marketingowych dotyczących Barda Śląskiego. Dzięki temu narzędziu miasto będzie budować swoją własną markę w świadomości turystów.

An aerial night photograph of a village nestled at the base of a dark, forested hill. The village features several buildings with illuminated windows and roofs. The sky above is dark with some light, wispy clouds. The overall mood is quiet and atmospheric.

V Strategia

1. Cele

Cele jakie stawiają sobie władze samorządowe w powiązaniu z realizacją projektu to:

- wprowadzenie nowego produktu lokalnego, którym będzie Bardzki Piernik, ma on być dostępny do nabycia lub wytworzenia w ramach warsztatów;
- dopełnienie oferty kulturalnej Gminy przez wprowadzenie wydarzenia lub cyklu wydarzeń związanych z tradycjami piernikarskimi miasta;
- zagospodarowanie wężła tras turystycznych centrum miasta;
- pozyskanie środków na budowę powierzchni warsztatowo-wystawienniczych w centrum miasta;

Celem nadrzędnym jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego Barda, który będzie sprzyjał powstawaniu nowych miejsc pracy.

Aby go osiągnąć konieczne jest tworzenie warunków do wzrostu liczby osób odwiedzających Barda, uatrakcyjnianie i wydłużanie pobytów turystycznych, a także rozciągnięcie oferty turystyczno-kulturalnej miasta na okres całego roku. Wzrost liczby odwiedzających jest równoznaczny ze wzrostem popytu na usługi turystyczne, a zwiększony popyt będzie w sposób naturalny stymulował tworzenie nowych usług i produktów, które wygenerują nowe możliwości zatrudnienia.

2. Harmonogram i finanse

Jednostka Samorządu Terytorialnego jaką jest Gmina Bardo realizująca projekt nie prowadzi działalności dochodowej. Jej działalność polega na zabezpieczeniu potrzeb społeczności lokalnej w tym czynienie zabiegów zapewniających wzrost gospodarczy i społeczny w środowisku lokalnym. Dlatego w niniejszym projekcie nie planuje się uzyskiwania dochodów w związku z realizacją wyznaczonych działań. Wydatkowanie środków publicznych będzie uzasadnione jeśli zostaną osiągnięte cele wymienione powyżej,

W pierwszym etapie zakłada się realizację dwóch zadań:

1. Przygotowanie wydarzenia, bądź cyklu wydarzeń promujących piernik jako produkt turystyczny Barda;

- realizację zadania zaplanowano na lata 2020 – 2025;
- zadanie zostało ujęte w dokumentach finansowych gminy jako:

„Na rowerze śladami piernika” – zadanie o charakterze bieżącym realizowane w latach 2020 – 2025 z nakładem środków 30.000 zł rocznie;

2. Nowe atrakcyjne zagospodarowanie wężła tras turystycznych centrum miasta;

- realizację zadania zaplanowano na lata 2021 -2023;
- zadanie zostało ujęte w dokumentach finansowych gminy jako:

„Przejsie między ul. Główną a Rynkiem” - zadanie inwestycyjne o wartości 548.608 zł, zaplanowane do realizacji w latach 2021 – 2023

W miarę możliwości pozyskania kolejnych środków finansowych zaplanowana zostanie realizacja kolejnych zadań tj.:

- Utworzenie ośrodka o funkcjach warsztatowych, wystawowych i informacyjnych,
 - System identyfikacji wizualnej,
- oraz na realizację innych zadań wymienionych w niniejszym dokumencie, oraz zadań powiązanych z niniejszym projektem, dla jak najpełniejszego osiągnięcia zamierzonych celów.

3. Kontrola wdrażania

Gmina Bardo będzie prowadziła działania weryfikujące stopień osiągnięcia zakładanych celów, przez monitorowanie przyrostu liczby turystów korzystających z poszczególnych atrakcji, monitorowanie przyrostu liczby produktów turystycznych i usług pojawiających się na lokalnym rynku turystycznym, a także liczby podmiotów świadczących usługi turystyczne.

Zakłada się, że przyjęte założenia mogą w trakcie realizacji zostać skorygowane i dopasowane do aktualnych potrzeb i warunków.

bibliografia

*w opracowaniu wykorzystano teksty i informacje z następujących źródeł:

Portal informacyjny Gminy Bardo: <http://www.bardo.pl>

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bardo na lata 2016-2022 <https://bip.gmbardo.finn.pl/bipkod/008/025>

Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2016-2022 <https://bip.gmbardo.finn.pl/bipkod/008/026>

Koncepcja głównych tras rowerowych województwa dolnośląskiego: http://dpr.irf.wroc.pl/wp-content/uploads/2018/06/Koncepcja-sieci-g%C5%82%C3%B3wnych-tras-w-WD_mapa.jpg

Studium zagospodarowania turystycznego dolnośląskich odcinków szlaków wodnych: https://irf.wroc.pl/strona-233-dolnoslaskie-szlaki_wodne.html

Plan marketingowy: <http://planmarketingowy.com>; Listopad 21, 2014 Red. Poradnik;

Ilustracje i informacje z portalu Bardzkie Pierniki: <https://www.facebook.com/BardzkiePierniki/>

Wspomnienia przedwojennych mieszkańców Barda spisane w biuletynie „Wartha Bote” 1/2007 i „Rundbrief an Warthaer Heimatgemeinde” z dn. 21.03.1954

Broszura „Piernikowe miasto cudów” wydana w ramach projektu „Koncepcje rozwoju czesko-polskiej współpracy”, 2017 r

<http://planmarketingowy.com>; Listopad 21, 2014 Red. Poradnik;

PRZEWODNICZĄCA
Rady Miejskiej w Bardzie

Barbara Strzelec

